

ŠIBENSKI

GLASILO ŽUPANIJE ŠIBENIK-KNIN

GOD. XXXIII.
BROJ 1620

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 14. siječnja 1995.

DOMINISTAR ZA OBNOVU I RAZVOJ IVAN KRSTANOVIC BORAVIO U ŠIBENIKU
RAZGOVARAO S PODŽUPANOM JOŠKOM ODAKOM
I NAČELNICIMA OPĆINA DRNIŠ I SKRADIN

POVRATAK NA MILJEVCE DO LJETA

Kako je dogovoreno na sastanku, sví u ratu oštećeni objekti u selima u Županiji pod hrvatskom vlašću, s 5. i 6. kategorijom oštećenja počet će se popravljati već

u veljači, pa će, kazano je, povratak na Miljevce značnjeg broja prognanih biti moguć već na ljetu. Država će osigurati iz proračuna da se u tolikoj mjeri oštećene kuće obnove do prvoga kata, a za unutrašnje uređenje osigurat će se krediti, u skladu s odredbama Nacionalnog programa povratka prognanika

Stranica 2.



RAZGOVOR

Dipl. Ing. GRADEVINE IVO BAICA, PODŽUPAN ŠIBENSKI

GENERACIJA SMO KOJA PATI, ALI KOJA IMA I JEDINSTVENU PRILIKU

Mi smo danas generacija koja najviše pati, ali koja ima priliku da možda napravi onaj zaokret koji prije nas niko nije mogao napraviti

Stranica 3.



»ILIRIJA« U ŠIBENIKU

Nekon dugogodišnje prometne izložnosti upotpunjavanjem traektora ILIRIJA u Šibensku luku 8. siječnja, organizovana je ponovno međunarodna linija Rijeka — Zadar — Šibenik — Antona.

Dugovor o ponovnom prometovanju traektora ILIRIJA potkњut je prošlog tjedna. Između Jadrolinije te predstavništva gradičkih i županijskih činitelja Šibenika i Zadra.

Trajekt ILIRIJA prometovat će po zimskom redu vožnje svakog prvog i trećeg tjedna u mjesecu. S. BOJIĆ

(Snimio: R. GOGER)

ZAŠTO UNPROFOR NEMA OTIĆI?

„Jumenti za otkaz, a koji protiv UNPROFOR-u ili tko je i poradi četvrtog otkaz odnosno produžetak mandata?“

Stranica 2.

ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU
PRELAZE U PRAKSU

STOP PUŠENJU

Nepridržavanje propisa o zabrani pušenja povlači za sobom prekršajnu odgovornost za koju je određena novčana kazna od 400 do 1200 maraka, protuvrijednosti u kunama. U poduzećima će, kako se čini, uskoro biti odvojeni prostori za pušače i nepušače, a primjenu zakonskih odredbi o zabrani pušenja kontrolirat će nadležni inspektorji zaštite na radu

Stranica 5.

KAMEROM I PEROM U PRIMOŠTENU BURNOM

DAROVI ŠKRTE ZEMLJE

Od zemlje se ovdje ne može živjeti. Svaka čast maslinicima, vinogradima, višnjama... ali, - poslič je poslič. Zbog toga su se mladi rasuli po Hrvatskoj i svijetu. Ostala je u selima Burnog uglavnom starcad. Poštuju tu škrtu zemlju, obraduju je i volje

Stranice 6. i 7.

ŠTO JE DANAS POLJANA?

CRNO-BIJELO U KOLORU

S ve učestalij zahtjevi: «Vratite nam Poljanu», nisu nikada u biti ni prestali od onoga trenutka kada je Poljana pretvorena u parkiralište. Točno je da s približavanjem središtu grada nedostaje parking mjesto, ali je isto tako točno da prostor i ambient Poljane ne trpe funkciju parkirališta, barem ne na ovaj način.

Nedopustivo je da se jedan od središnjih gradskih prostora pretvori u trajni raj za automobile, poglavito što je riječ o parkiranju bez ikakve kontrole, pa je Poljana polako prerasla iz vremenog parking prostora u otvoreni javni i besplatan garažni prostor. Više nije u pitanju parkiranje u vrijeme najvećih gužvi, kada se traži mjesto na sat ili dva, nego se jedan broj automobila parkira za stalno (od 0 do 24 sata), uz dodatni osjećaj sigurnosti za vozača jer ipak je teško da bi se na tako transparentnom prostoru moglo dogoditi nešto nepredviđeno njegovom »imenom« miljeniku.

Vrijno se prisjetiti da je u dosadašnjim slučajevima Poljana pretvarana u parking prostor jedino ljeti, za turističke sezone kada se broj automobilima na jadranskim cestama uvelikom povećava, i to uz naplatu. Na takvo rješenje nije bilo toliko pritužba jer je u ljetnom razdoblju Poljana ionako ostajala pusta. Tu se uz, dosad neriješen problem automobilskog prometa, otvara novo pitanje, koje i nema baš puno veze s automobilima.

A ono glasi: »Što je danas Poljana?« Je li Poljana danas samo prostor simboličkih vrijednosti ili se za nju još uvijek može reći da je prostor okupljanja i štene? Kome danas, u smislu svakodnevnog korištenja, pripada Poljana? Odnosno, kada bi se sutra uklonili svi automobili sa Poljane što bi se novoga dogodilo? Predstavljaju li parkirani automobili, osim smetnji i oku i izgledu, neku funkcionalnu smetnju?

Ovdje se suočavamo sa činjenicom da je Poljana u šibenskoj svakodnevici prestala biti ono što je za grad značila unatrag petnaestak i više godina.

Prije se kako dobro znalo da Poljani i Kalelargi pripadaju zimsko razdoblje, dok se večernji život u ljetnom razdoblju prebacivao na gradsku obalu. Međutim, vrlo dobro znamo da danas tako stvari ne stope. Nove generacije šibenske mladeži potpuno su promjenile ritam večernjeg življena na javnim gradskim površinama. U prvom redu vrijeme kada su se prije završavali izlasci, kada se odlazilo kućama, sada je tek vrijeme za večernji izlazak, pa onda do sitnih noćnih sati. Uz to, na Poljani je više gotovo nemoguće sresti šibensku mladež u štene, jer svaki odlaze prema obali i na kraju prema Docu, starom gradskom predelu koji je s više novih kafica postao glavnim šibenskim okupljačem svih onih koji za sebe drže da su mlađi. Poljana je danas, ali na njoj automobili i ne, još jedino okupljači i štelište u prvom redu gradskih umirovljenika i još rijetkih zajubljenika ovog prostora, uz njenu funkciju komunikacijskog spoja s starom gradskom jezgrom. Stoga je preciznija ocjena da se Poljana pretvorila u gradsko prolazište. Isto kao što je svojedobno Jelačićev trg u Zagrebu bio u prvom redu čekalište za tramvaj pa tek onda sve ostalo.

Daleko smo od nakane da zagovaramo, zbog svega navedenog, da se Poljana pretvori u trajni parking prostor. No, postojeće stanje je jednostavno na duže vrijeme neodrživo. Poljana je ponovno potrebno dovesti u stanje pojačane gradске

■ Kako je vrijeme velike gradogradnje trenutno iza nas i kako je iluzorno u blize vrijeme očekivati nekakve Šibenike 2, pravo je vrijeme za povratak gradu i izvornom gradskom životu, gdje će građanin, a ne ideologiji ili apstraktne kolektiviteti, postati najvažnijim mjerilom grada

■ Nažlost, Šibeniku se dogodilo, a i za to je netko već poodavno kriv, da reprezentativni gradski prostor, njegovo dvorište i zrcalo, postane marginalni i usputni prostor.

Poljana je jedno od ključnih mesta za povrat reprezentativnosti Šibenika kao najstarijeg izvornog hrvatskog grada na Jadranu

živosti, da predstavlja u pravom smislu riječ srce grada. U tom smislu uklanjanje automobila je prvi, ali i najlakši potec, koji sam za sebe ne rješava ništa.

Na žalost, Šibeniku se dogodilo, a i za to je netko već poodavno kriv, da reprezentativni gradski prostor, njegovo dvorište i zrcalo, postane marginalni i usputni prostor kojega se izgleda sjetimo jedino kada je vrijeme uređivanja grada za božićnih blagdana. Samim tim što nema formu klasičnog trga, što je neizbjegljivo za svakog prolaznika kroz Šibenik, ovaj je prostor neponovljiv i autentično šibenski. Zato ga svatko tko ode iz ovog grada mora, uz Katedralu, nositi sa sobom kao element prepoznatljivosti Šibenika.

U ovakvom stanju slika Poljane doista izgleda tužna. Očito je potrebna promjena.

Ovaj reprezentativni gradski prostor u svakom pogledu, početkom šezdesetih grubo je narušila bivša jugovojnska gradiči bivši Dom kao reprezentaciju vlastite moći i vlastitog vidjenja uloge vojske u gradskom životu. U sadržajnom smislu takav čin se može jedino karakterizirati kao militantni barbarizam.

Zbog toga iznenadjuje nedostatak dobre volje Ministarstva obrane da Šibenik vrati ono što je oduvijek bilo gradsko i što mu je neprirođen način oteto u vrijeme najgoreg jednoumila.

Vraćanje gradu ex doma bivše JNA bio bi prvi korak u procesu revitalizacije Poljane. A onda puni svoj smisao dobija i priča oko postavljanja spomenika hrvatskom kralju Petru Krešimiru IV, također jednom od sinova Šibenika.

Spektakularne novogradnje na Poljani i u nju nisu potrebne i nadati se da do njih neće doći.

Da se uz manje zahvate i uz sadržajne promjene može vratiti život na središnji gradski trg zorno pokazuje zagrebački primjer. Uoči Univerzijade 1987. godine Jelačićev trg (onda su Zagrepčani zbijali šale na račun Banove Jaruge) uz minimalne je arhitektoniske zahvate dobio novi sjaj i dobio je građane, što znači da je opte postao pravim gradskim trgom.

Kako je vrijeme velike gradogradnje trenutno iza nas i kako je iluzorno u blize vrijeme očekivati nekakve Šibenike 2, pravo je vrijeme za povratak gradu i izvornom gradskom životu, gdje će građanin, a ne ideologiji ili apstraktne kolektiviteti, postati najvažnijim mjerilom grada. Poljana je jedno od ključnih mesta za povrat reprezentativnosti Šibenika kao najstarijeg izvornog hrvatskog grada na Jadranu. Ako uskoro dođe do povrata gradu, pa i Poljani, onda će i pitanje parkinga na Poljani postati besmislicom. Ni komu više na pamet neće doći zamisao da je Poljana išta drugo doli pješačka zona.

Ivana POLJIČAK

DOMINISTAR ZA OBNOVU I RAZVOJ IVAN KRSTANoviĆ BORAVIO U ŠIBENIKU I RAZGOVARAO S PODŽUPANOM JOŠKOM ODAKOM I NAČELNICIMA OPĆINA DRNIŠ I SKRADIN

POVRATAK NA MILJEVCE DO LJETA



Ivan Krstanović, pomoćnik ministra razvijanja i obnovi u Vladi RH, zajedno sa suradnicima, stručnjacima iz oblasti mostogradnje, projektiranja i graditeljstva, boravio je u četvrtak u Šibeniku i održao sastanak s podžupanom Joškom Odakom, te s načelnicima općina Skradin i Drniš Perom Dunderom i Antonom Matićem.

— Ovaj put nismo došli govoriti o namjerama, već smo u Županiji Šibenskoj sa zadatkom da obavimo kompletan posao oko povrata prognanika u selu gdje je to moguće. S nama su i stručnjaci koji će na terenu snimiti stanje, projektirati zgrade i nakon licitacije za izvođeće, krenuti s radovima. Konkretno, na Miljevcima će biti u veljači — kazao je Ivan Krstanović na kratkoj konferenciji za novinare, nakon sastanka u Županiji Šibenskoj. Država naime, u skladu s proklamiranim Nacionalnim programom povrata prognanika, želi potaknuti povratak. Izravna intervencija države odnosi se na petu i šestu kategoriju oštećenja obiteljskih kuća, gdje je potrebno dosta organiziranoga rada. Iz proračuna će se financirati obnova kuća, ili izgradnja do krova, sa zatvorenim prozorima — usporedno s izgradnjom infrastrukture.

A za unutrašnje uređenje omogućiti će se krediti, i korisnici će izvodača radova nači prema vlastitom izboru — kazao je Krstanović. Tome će prethoditi potpisivanje ugovora između povratnika i države, jer pomoći pri gradnji mogu imati samo oni koji se stvarno i žele vratiti. Kako je napomenuo Krstanović, riječ je dakako, o obnovi čitave Hrvatske, a trenutno je način način na području dostupna hrvatskoj vlasti — u najvećoj mjeri zadarski i šibenski kraj, jer, napomenuto je, ovdje ima najviše slobodnih selja i nema razloga da se stanovnici u njih ne

vraćaju. Ministarstvo za obnovu i razvoj raspodjeljuje novac po područjima. Izraduju globalne procjene o tome koliko gdje trebaju sredstava, i ići će se na odnos gradnje u koju započeto treba i dovršiti. Vlada ne želi svuda po malo dodjeljivati kredite, da na kraju nijedno do povrata, kao što je bilo slučajevi a da su ljudi i dalje po hotelima i u privatnom smještaju. Kako je napomenuo Krstanović država u načelu želi što manje biti prisutna u propisivanju kreiranja povrata. Međutim, tih se ne može primijeniti i u slučajevima najtežih 5. i 6. kategorije oštećenja, jer je bolje da teška gradevinska mehanizacija dolazi organizirano, napravi sav posao i odlazi na druge poslove. S time se dobiva i na vremenskoj usklađenosti povrata, a država neće imati prekrut kriterije, posebno u slučajevima ratnih invalida ili socijalno ugroženih, kada će se javnoručku urediti cijelokupna kuća.

I u idućim fazama — ova gradevinska prva — država će stimulirati povratak s kreditima za stočarstvo, ratarstvo ili druge oblike gospodarstva, tako da će naposjetku, kazao je Krstanović — biti mnogo pogodnosti za život u tim selima i pravih razloga za ostanak.

Dakako, u svemu tome nezamjenjivu ulogu imaju lokalne vlasti, posebice u informiranju i animiranju povratnika, te je na sastanku u Šibeniku imenovan Davor Cigić za Županijskog koordinatora za povratak prognanika. Tijekom boravka u Županiji, predstavnici Ministarstva za obnovu i razvoj posjetili su Miljevec u kojem se prema planu, do ljeta trebao vratiti znatan broj prognanika.

(Snimio: V. Polić)

U ŽARIŠTU Zašto UNPROFOR mora otići?

K oji su to argumenti za otakz, a koji protiv otkaza UNPROFOR-u ili tko je i poradi čega za otakz odnosno produžetak mandata plavcima?

ma, upravo preko njihova odnosa spram pitanja ostanaka ili odakza UNPROFOR-a.

Idemo redom.

Temeljni čimbenik, odnosno subjekt u svemu ovomu je svakako Republika Hrvatska. Naš stav je jasan. Upravo ohrabruje činjenica da smo bez obzira na stranačku pripadnost ili nepristupnost, socijalni status ili bilo što drugo, listom za otakz daljnog mandata. Ova situacija podsjeća na raspoloženje oko referendumu i drugih odluka o pitanju neovisnosti Hrvatske. Kada bi se danas pitanje otkaza mandata UNPROFOR-u stavilo na referendum, odgovor bi bio isti ili sličan. To znači da je ovo ne samo temeljno političko, nego egzistencijalno pitanje za ovaj narod i njegovu državu.

Znakovito je i to što su na primjer pobunjenici na okupiranim dijelom, njihovi simpatizeri i jugonostalgici iz slobodnih dijelova Hrvatske za produžetak mandata „jer to garantira mirno razrešenje krize i ne prejudicira konačno političko rješenje“. Zasigurno ova već istrošena i otrvana fraza jamči mir, ali kakav i po koju cijenu? I smrt je mir i to totalni! Imamo itko pravo tražiti od hrvatskog naroda da mirno umire dio po dio njegova tkiva?

Nije moralno niti logično tra-

žiti i iščekivati mir od žrtve, nego sprečavanje agresora. Ima u ovom slučaju mesta i prostora za djelovanje humanista i svih ostalih koji žele pomoći. Zar povratak prognanih, utjeha učvlijenih i pomoći siromašnima u njih u skladu s najtemeljnijim moralnim postulatima uljudnog svijeta? Nije medutim moralno čuvati ugrožene u rezervatima gdje se nesreća multiplicira, nije ljudski prijeći žrtvi da se brani, ljudski joj je pomoći da se obrani.

Da vrijeme radi protiv žrtve pokazuje i činjenica da se za ove tri godine agresor pod okriljem „zaštitnih snaga“ utopio, raznježio i pomalo pretvorio u žrtvu. To se vidi i po glasovima što dolaze s radio postaja s okupiranim područja. Umjesto ratnošću hrvatskih pokliča, šovičkih ludila i ratnih trublja, sada se od tamo sve više mogu čuti umiljni glasovi „žrtvenih jagnjadi“, koji ništa na ovome svijetu ne štuju više od mira! Prav je čudo kako se te mirotvorne duše nisu javljale kad su gorjeli kuće njihovih susjeda, kolone plačnih žena, djece i staraca kretale na svoj križni put i do temelja se rušile crkve?

Većina odlučujućih subjekata u svijetu je vjerojatno za pro-

dužetak mandata, ali ne poradi toga što su naivni i misle da će se plavci promijeniti i riješiti problem, nego iz dva osnovna motiva.

Prva i mnogo veća skupina su oni koji nisu protiv Hrvatske, oni osuđuju srpsku agresiju, pomogli bi Hrvatsku, ali bi moralni birati između svoga vlastitoga mira i Hrvatske, izabrali bi nesreću, koje poput lešinara prate ratove, progone, duhovnu i materijalnu bijedu. I bez većih socijalskih i drugih istraživanja, možemo pretpostaviti koliko je leglo i brlog tih počasti upravo nazočnost UNPROFOR-a. Tko su zapravo ti mladići, koji ih motivi dovode ovamo, iz kakvog doma i s kakvim navikama stižu u kakve su se igre spremi upustiti da bi na brzinu zaradili i oslobođili se te plave kacige?

Može, li se uopće govoriti o ikakvim izgledima da ovom košmaru i koncentracionim svjetskim zatvorima, zdravstvu, roditeljima ili bilo tko uvede red?

Ove bi okolnosti trebalo imati na umu i druge razloge za otakz. Rat nas je i sve ove nevolje toliko zaokupio da nam promišli uzroci drugih nevolja koje su na duži rok jednako pogubne kao i okupacija. Uzmimo samo naprimjer probleme načinjanje, prostitucije i drugih nesreća, koje poput lešinara prate ratove, progone, duhovnu i materijalnu bijedu. I bez većih socijalskih i drugih istraživanja, možemo pretpostaviti koliko je leglo i brlog tih počasti upravo nazočnost UNPROFOR-a. Tko su zapravo ti mladići, koji ih motivi dovode ovamo, iz kakvog doma i s kakvim navikama stižu u kakve su se igre spremi upustiti da bi na brzinu zaradili i oslobođili se te plave kacige? Može, li se uopće govoriti o ikakvim izgledima da ovom košmaru i koncentracionim svjetskim zatvorima, zdravstvu, roditeljima ili bilo tko uvede red?

Ove su razlozi o kojima se malo govorii još manje uzima kao argument, ali vrijeme upozorava, a iskustvo uči, da se zato rasimmo dok još imamo sna-

Ivan BURIC

Dipl. ing. GRAĐEVINE, IVO BAICA, PODŽUPAN ŠIBENSKI

GENERACIJA SMO KOJA PATI, ALI KOJA IMA I JEDINSTVENU PRILIKU

Nogometni klub »Šibenik«, u trenutku dok ovo pišemo, nalaze se negdje u zraku, na putu prema dvotjednim pripremama u dalekoj Kini. Njihovog predsjednika, diplomiiranog inženjera građevine IVO BAICU poslov i obvezne podžupana zadržali su u Šibeniku. Takva su vremena, a za Knu možda bude još koja prilika... Inače, putovanje nogometara na Daleki istok u Šibeniku se već prokomentiralo na različite načine. Iz prve, dakle predsjednikove, ruke, objašnjenje glasi ovako:

— Najviše se stvari u životu dogodi zahvaljujući »privatnim linijama«, prijateljstvima, osobnim uslugama. I s našim putovanjem u Knu je takav slučaj. Kad bi se išlo po nekakvim kriterijima, da netko recimo organizira turnej, pa traži tko će ići, pitanje je gdje bismo mi tu bili. Ili točnije, sasvim sigurno to nas ne bi dopalo. Naš narod to nije po kaže, »valja biti blizu oltara«. Ovak odlažje je organiziran zahvaljujući pomoći Veleposlanstva Hrvatske u Pekingu i Ministarstva športa i kulture Narodne Republike Kine, te Nogometnog saveza Kine. Posebnu zahvalnost dugujemo našem veleposlaniku, gospodinu Andriji Kojakoviću.

● **Kako ste se odlučili da pripreme budete u Knu, ipak je to malo predelek put?**

— Da, ovo je za nogometne vrijeme priprema i to tzv. bazičnih priprema, koje nas svake godine poprilično koštaju. Odaskom u Knu te troškova nećemo povećati. Naše je samo da platimo put do Hong Konga i natrag. Sve ostalo plaća domaćin. Dakle, nismo povećali troškove, a prva smo nogometna momčad Hrvatske koja gostuje u toj dalekoj zemlji, i to je za nas svakako poseban motiv, i za predstavljanje našeg nogometnog, ali i grada, i Šibenika, i hrvatske države. A daleko, daleko je danas već sasvim relativan pojam. Možete letjeti do Kine manje, nego što se recimo u ovim zimskim uvjetima voziti do Zagreba.

● **Nogometni klub »Šibenik« prošle je godine postigao najveće uspjehe, upravo u vrijeme kad ste Vi postigli njegov predsjednik. No Vaša ljubav prema šibenskom nogometu seže, koliko mi je poznato, puno, puno godina unatrag.**

— Pa, ja kao predsjednik kluba pokušavam raditi upravo onako kako sam razmišljao kad sam bio navijac na tribinama. Ono što me tada smetalo, sada bih želio svojim primjerom promijeniti. Hoću li u tomu uspjeti, to ćemo tek vidjeti. A na utakmice sam uvijek išao i odlazit ću i dalje, bez obzira na moj trenutni status u klubu.

● **Kad razgovaramo o tomu peda mi na pamet jedna rečenica, koju često ponavlja predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora, Antun Vrdoljak. Okupljanjem mladih ljudi oko športa možda umanjimo užasne posljedice poroka deasnici, kao što su droga, alkoholizam... Koliko su u tom pogledu šanse ovde, u Šibeniku, posebno kad je o nogometu riječ?**

— Razmišljanje gospodina Vrdoljaka vrlo je slično mom, osobnom. I zato mi danas na Šubićevcu imamo gotovo 500 djece, iako nam to predstavlja priličnu teškoću u realizaciji. A ja se stalno začađem da ne vratimo niti jedno dijete koje dode na Šubićevac, nego da radimo u grupama, pratimo njihovo napredovanje, izdvajamo kvalitetnije, ali da nikome ne kažemo: ti nam ovdje ne trebaš. Selekciju pravimo na taj način da stvaramo kvalitetnije grupe, jer 500 djece ne mogu raditi istodobno. No, zadatak smo sebi postavili, ponavljanjem, da nitko ne smije napustiti Šubićevac, da bude odbačen. Jer, osim igrača, mi moramo odgajati i našu publiku. Nama je u interesu da imamo nove, mlade navijače. Prošla su vremena da na Šubićevcu gostuje neka poznata momčad, pa da njihovih navijača bude više nego naših. Stvaramo, dakle, i nogometne, i navijače, ali pokušavamo odgojiti i lude. Vjerujemo, da ih na taj način držimo dalje od svih mogućih poroka. A 500 djece u nogometnom pogonu, to je dosad nezabilježena brojka. U tomu, osim pozicije na prvenstvenoj ljestvici, vidimo danas jedan od naših najvećih uspjeha. No, moraju ljudi shvatiti još jednu bitnu činjenicu. Takođe masovnost ujetovanja je prije svega kvalitetnije prve momčadi. Neki bi to htjeli odvojiti jedno od drugoga, no to je na prostu nemoguće. Kad nogometna momčad neima rezultata, a djece nemaju medu protivcima svojih idola, malo je onih koji će se zaputiti prema Šubićevcu. I to treba stalno držati na umu. Neki tvrde, da nemamo tako jak pogon prve momčadi, mogli bismo imati dvostruko više djece. To ni izdaleka ne odgovara istini.

● **O nogometu bismo mogli i mogli... Od 31. ožujka prošle godine Vi ste prihvatali izuzet-**

no odgovorno mjesto podžupana Županije Šibenske. Kako ste se, kao inženjer građevine, kao čovjek koji se uglavnom bavio strukom, snasli u prilično složenim županijskim zbiljanjima?

— Pa dosta je naporno i u pravilu dugo traje. Počne rano ujutro i obično traje čitav dan, ali mislim da se u mojim godinama to dade izdržati. Problema je puno, to nije novost kad kažem. Mi znamo što je našo županijsko učinio rat 1991. godine. Dovođen je praktički na početak. Mi smo danas generacija koja najviše pati, ali koja ima šansu da možda napravi onaj zaokret koji prije nas nitko nije mogao napraviti.

● **Moram Vas ovdje prekinuti i napomenuti da ste Vi bili jedan od prvih ratnih dobrovoljaca.**

— Jesam, i teško mi je malo o tomu govoriti, obično je najteže govoriti o sebi. Pazite, može zvučati kao fraza, no mi smo državu dobili doista kao ostvarenje stoljetnog sna hrvatskoga naroda. I ja sebe ubrajam među taj narod, odvijek sam želio hrvatsku državu. S obzirom na to s kim smo imali posla, nije bilo ni očekivati da ćemo državu ostvariti mirnim putem. Rat, razaranje, i naš grad, naša županija, na udaru svega toga. I na prekretnici! Šibenik je bio industrijski grad s turističkom okolicom. Ubuduće to sigurno neće ići. Danas je situacija s naša dva industrijska giganta takva kakva jest. Imamo sretnu i nesretnu okolnost, jer danas doista teško živimo, no imamo šansu da napravimo veliki zaokret za budućnost. Svi znamo da TEF ne bi trebao raditi i zagadavati. Napominjem uz to, svi ljudi koji trenutno tamo rade moraju biti zbrinuti. Mi im moramo osigurati radno mjesto. I ne samo njima, i onima koji danas ne rade nigdje, potrebna su nova radna mjesta. Gospodin Valentini nam je za vrijeme posljednjeg boravka u Šibeniku obećao da će biti osigurana obrtna sredstva za TLM, a tamošnji poslovodni organ tvrdi da se povećanjem obrtnih sredstava proizvodnja u kratkom roku može udvostručiti. To znači i mogućnost novih zaposljavanja, a to nam je u ovom trenutku posebno važno. Otvori li se u skoroj budućnosti želježnička pruga za Zagreb, to bi značilo daljnje oživljavanje i naše luke. Mislim da je ovo vrijeme kad treba raditi čvrste i konkretnе planove. Kad dođe vrijeme da se krene, vživo je imati među prvima dobar i realan program. Jer, znamo da će teško biti obnoviti cijelu zemlju odjedanput. Pogledajte samo kolika je u Hrvatskoj linija božićnice, zapravo jako malo je gradova koji nisu na toj liniji, odnosno koji nisu na dometu neprijateljskog oružja.

● **Opet razgovaramo o sadašnjosti, a ja sam htjeo da kažete nešto o tim danima 1991. godine kada ste kao dobrovoljac obukli uniformu.**

— Mi smo se počeli okupljati još krajem 1990. godine. No, ne znači da je nama bilo i najteže. Možda će ovima koji tek idu u Hrvatsku vojsku ostati najteže dio posla. Zemlju još nismo oslobođili, i to je zadatak koji ostaje. Ne bili odvajao, tko je bio prvi, a tko zadnji, čiji je zadatak teži. Možda je onima koji su prvi krenuli, koji su dizali hrvatske zastave, možda je njima bilo najteže. Teško je mjeriti tu »težinu«. Neki pokušavaju naturniti mišljenje, ovaj je došao 1992. ili 1993. A ja mislim, da možda najteže bude onima koji će doći 1995. Tko zna? Bio sam uoči božićnih blagdana na nekim položajima, posjetio našu vojsku, mlađe vojnike. Ja ne znam kome danas može biti teže nego njima. Oni žive u tako teškim uvjetima, to treba stvarno otiti i vidjeti. Kad bura puše, i kad je kiša, teško to možete i zamisliti. Ti ljudi žive u čemernu, u sobici koju su sami ukopali u zemlju, nema struje ni vode, a kad izdu vani, ako i nema bure, na udaljenost od 300 metara stoji im sniper. Prema tomu, ja ne vidim što je to njima lakše danas.

● **Često se čuju primjedbe kako Šibenik nije uspio kapitalizirati svoj doprinos domovinskom ratu. Što Vi mislite o toj tvrdnji i nije li, i po Vašem mišljenju, vrijeme ipak prekratko za donošenje bilo kakvih končnih zaključaka. Hoću reći, protekle su godine ipak tek trenutak u stvaranju države, koja uz to nije još ni potpuno oslobodena.**

— Teško je meni govoriti o nekakvom kapitaliziranju. Hrvatska se obranila na puno mesta, mi smo ponosni na ono što je napravljeno ovde, no



ne znam može li se govoriti o kapitalizaciji. Život teče dalje, naravno nismo, i ne možemo biti zadovoljni s postignutim. Svi smo za to da se napravi više, ali kapitalizirati pobjedu, to sam čuo više puta, za mene je to nepoznat pojam. Riječ je o pobjedi hrvatske države, hrvatskoga naroda. Mi jesmo u teškim prilikama, naše je gospodarstvo gođivo na dnu, ali smatram da će baš 1995. godina biti prilika da se krene prema gore.

● **Dio svog radnog vijeka posvetili ste problemima vodoprivrede. Stjecajem okolnosti, planirani vodozahvat na rijeci Krki i povezivanje Šibenskog i zaderskog vodovoda ponovno su Vam kao podžupanu zadali puno glevobolje.**

— Županijska skupština je sa svoje sjednice u studenom prošle godine uputila zaključku Vladu Republike Hrvatske. I ja imam čvrsto obećanje gospode Valentinić i Radića, da će se Vlada u vezi s tim očitovali. Prije nekoliko dana ponovno je Vladu upućen zahtjev da što prije dade odgovor. Naša Skupština mora dobiti odgovor. Međutim, pripreme i dalje teku, a započeli su i neki radovi, istina ne na zahvatu nego na povezivanju dvaju vodovoda. Ja bih molio sve one koji su protiv zahvata, svatko može imati svoje mišljenje kao što je imam svoje, ali bih molio da vode računa o interesima Županije i da, uz činjenicu da su protiv vodozahvata, ne zaborave da onda moraju biti i protiv povezivanja, jer jedno bez drugog ne ide. Svjedoci smo da su mnogi ustali protiv vodozahvata na rijeci Krki, a nitko ne spominje cjevovod. A cjevovod bez zahvata je najveća opasnost za grad i Županiju Šibensku. Što će name povezivanje ako ne uhvatimo vodu, što ćemo dati Zadru, dio naše vode? Ja ne želim nikome ništa sugerirati, neka se bore protiv vodozahvata, ali onda treba jasno reći da se traži obustavljanje svih radova na povezivanju Šibenskog i zaderskog vodovoda. Mnogi to zaboravljaju. Uhvatili su se vodozahvata kao jedine bitne stvari. A moramo znati da radovi na povezivanju odmju punim tempom.

● **Kakav je u svemu Vaš stav?**

— Znate što se bojim, radovi na izgradnji cjevovoda odmju. I na kraju čemu dobiti cjevovod bez vodozahvata, i onda će nam u Vladi kazati, tako ste vi htjeli, zbog toga nismo napravili vodozahvat, jer ste to vi tražili.

● **I ostat ćemo bez vode?**

— Da, ostat ćemo bez dovoljnih količina vode.

● **Gdje je po Vama rješenje?**

— Pa ja se borim na svim stranama, koliko god mogu. Jedno modifcirano rješenje, dakle vrlo slično onome koje je bilo predloženo na samom početku ovog projekta, bilo bi, po mom mišljenju, idealno i za Nacionalni park i za vodoprovod. Rješenje koje se sad nudi vjerojatno nije u interesu nikome.

● **Zašto se onda nudi, ako nije nikome u interesu?**

— Kad te netko stisne da moraš napraviti, onda napraviš, pa bilo kako. Rješenje koje se sada nudi samo je zadovoljavanje stranaka u sporu, da ne bude ni po čijem. Nije po tvome, nije po mojem, pa idemo naći nešto srednjeg. Ako mi sad prihvatom javnu raspravu i prijedlog da se ide na izradu Studije o utjecaju na okolinu, onda je gotovo potpuno sigurno da će 1. srpnja ove godine cjevovod biti spojen, a da za vodozahvat nećemo imati niti lokacijsku dozvolu. Onda to nije ono što smo mi tražili, to nije ono za što se ja borim već više od godinu i po dana. U prvom dopisu što smo ga nadležnim uputili još u studenom 1993. godine, mi smo postavili četiri zahtjeva. Jer, vrlo je važno naglasiti, a to mnogi ljudi ne znaju, ono što je ušlo u ove programe na našem području do Pirovca, ne govorim od Pirovca dalje, sve je to predviđeno i srednjoročnim programom razvoja od 1991. do 1995. godine. Vrlo je glupo govoriti da nam ne treba ono, što smo na Skupštini usvojili još 1990. godine. Međutim, moramo se boriti da se napravi upravo onako kako je srednjoročnim programom zacrtano. Mislim da je ova situacija iritirajuća, prije svega zbog toga što su ljudi revolitirani, jer se u ovom trenutku cijeli projekt ne radi zbog nas nego radi Zadra. To je rekao i gospodin Radić kad je bio u Šibeniku, to bi se za vas radio, ali ne danas. To je tako jasno. A budući da su to inače kapacitete koje smo planirali za naše potrebe, onda bi ova trenutna orijentacija prema Zadru trebala biti privremena. Pročitat će Vam što smo mi još u studenom 1993. godine zacrtali:

»Polazeći od činjenice da Županija Šibenska u svojim planovima kao prioritete ima izgradnju uredaja za pročišćavanje vode na Visočavskom jezeru, što je proizlazio iz činjenice da Županija nema dovoljno potrebnih količina pitke vode u ljetnoj sezoni za svoje potrebe, a samim time i za potrebe Županije zadarsko-kninske, ocjenjujemo neophodnim izgradnju uređaja u prvoj fazi: «Ne možemo», znači, spajati ako ne napravimo uređaj u prvoj fazi. Jer, nemamo ni mi dovoljno vode da bismo davali drugima. To je to. I dalje: korištenje vode iz Šibenskog sustava za potrebe Zadarsko-kninske županije može biti isključivo iz vlaške vode koja ne treba za racionalno funkcioniranje vodoopskrbe Šibenskog sustava u svakom trenutku.«

Još moram dodati, a to sam prije neki dan napisao i nadležnim, Županija Šibenska nije u ovim radovima spremna preuzeti bilo kakve finansijske obveze. A osim toga, valja dogovoriti i uvjete za naplatu iskoristene vode, za održavanje sustava, za vodoprivrede naknade. To će, načinost, prouzročiti i nove probleme, no sve se moglo na vrijeme rješiti. I još nešto morate znati, stvari su se ipak od 1990. godine do danas bitno izmjenile. Nama je u ovom trenutku bitna izgradnja cjevovoda Tisno–Murter, zatim cjevovoda za Primošten i za Brodaricu, kao i cjevovod Lovozac–Pod. A u zapadnom dijelu Županije, barem zasad, mogli bimo i biti daljnje razgradnje mreže i povećanja kapaciteta.

● **Nije se, znači, ipak polazilo od naših interesova?**

— Ne, ali se polazilo od naših planova, a oni u odnosu na 1990. godinu nisu isti. No, preko činjenice da srednjoročni plan postoji, i da ga je Skupština usvojila, ne možemo prijeći, a upravo to mnogi ne znaju ili neće da znaju.

● **Možemo li konačno reći da ćemo, ako se bude radio, a radi se na izgradnji cjevovoda, a ne i na vodozahvatu, već ovog ljeta imati ozbiljnih problema u opskrbu vodom.**

— Pa, ovoga ljeta, mislim, još ne. Jer, u prvoj fazi za Zadar predviđeno samo 200 litara vode u sekundi. Ali nikako ne bismo smjeli doći do koñacnice od 500 litara.

Razgovara: Živana PODRUG

INFORMATIVNI
CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Županijska skupština Županije Šibenske
IZDAVAČ:
Novinski-izdavačka i radikalno-difuzna organizacija Informativni centar
V.d. upravitelj Informativnog centra: Stjepan BARANOVIĆ
Uređuje redakcijski kolegij:

Duro BEĆIR, Katarina RUĐAN, Ivan BURIĆ, Branimir PERIŠA, fotoreporter Vilson POLIĆ
Odgovorni urednik »Šibenskog lista«: Ivan BURIĆ
Uredništvo: Ulica Božidara Petranovića 3, Šibenik
TELEFONI: centrala, 35-510, direktor 33-989, studio i režija Radio-Šibenika 36-099

i 39-686, računovodstvo 33-227, Telefaks: 35-600
PRETPLATA na list: za tri mjeseca 18, za šest mjeseci 36, za godinu dana 72 kune. Za inozemstvo dvostruko. Žiro račun: 36400-603-978 kod ZAP Šibenik
Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjeti Republike Hrvatske broj 532-03-1/92-01.

»Šibenski list« osloboden je osnovnog poreza na promet
OGLASI: 1 cm/1 stupac 2 DEM u protutvrijednosti kuće na dan fakturiranja. Mali oglasi, obavijesti, gradana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom
TISAK: »Slobodna Dalmacija«
— Novine d.d. Split, Hrvatske mornarice 4

NAKON PRETVORBE VLASNIK TRŽNICA JE PODUZEĆE «ZAGREB-MONTAŽA», ALI GRADSKO POGLAVARSTVO SUDSKI OSPORAVA PRETVORBU:

DIONIČKO DRUŠTVO ILI JAVNO PODUZEĆE?

U minulim je godinama Šibenik imao značajniji problema od tržnice, pa je pretvorba toga poduzeća prošla sasvim tih i nezamijećena od javnosti. Objelodanjen je da je novi vlasnik «Zagreb-Montaža», da su «Tržnice» odnedavna dioničko društvo, a kako se moglo čuti, mnogi su gradani tu viješt dočekali s odobravanjem, znajući da poduzetnost čelnika «Zagreb-Montaže» jamči da će se na tržnom prostoru «Nove pijke» konačno nešto promjeniti nabolje. Međutim, na jednoj od nedavnih sjednica Gradskog vijeća, Poglavarstvo je predložilo, a vijećnici prihvitali, da se sudsak putem ospori pretvorbu i privatizaciju «Tržnice». Uime grada pokrenut će to Javno pravobranilaštvo, a prema objašnjenju iz Poglavarstva, tijekom pretvorbe «Tržnice» povrijedjeni su interesi grada, jer Šibenik nije postao većinskim vlasničkom dijelom kapitala «Tržnice». Od početka pretvorbe, koja je privredna krajina prošle su puno dvije godine, i s pravom bi se moglo postaviti pitanje zašto Poglavarstvo reagira tek sada, kada je u pretvorbu i privatizaciju «Tržnice» uloženo već dosta kapitala? Nadalje, i prije donošenja propisa o pretvorbi, da prilike budu još upitnije, «Tržnice» nisu bile javno, već društveno poduzeće, kao i većina drugih, pa su u pretvorbu i ušle upravo na temelju takva statusa. Kruno Sladoljev, pravni savjetnik u Poglavarstvu grada, tumači pravne okolnosti drukčije. Kako govori,

prema nekadašnjem Zakonu o komunalnim djelatnostima, «Tržnice» je u djelu »održavanja tržnice na malo« bilo komunalno poduzeće, jer mu je povjerila nekadašnja Skupština općine, nežeći u tu svrhu osnovati posebno poduzeće.

Nadalje, napominje Sladoljev, do kraja 1992. godine, postoji je samo jedan zakon o pretvorbi, i poduzeće «Tržnice» je krenulo u privatizaciju po tome općem propisu. Tome se nema što prigovoriti, ali, u trenutku kada su u tome postupku već dosta odmakli, s pozitivnim mišljenjem Fonda za privatizaciju, krajem 1992. stupio je na snagu novi, specijalni Zakon o pretvorbi komunalnih poduzeća. Prema tim odredbama, komunalna se poduzeća pretvaraju u jednom drugom postupku, a koja su komunalna poduzeća, trebala je odlučiti nekadašnja Općinska skupština. Kako je nalagao propis, to je trebalo učiniti u roku od šezdeset dana od stupanja Zakona na snagu, i bio je pripremljen Nact odlike prema kojemu je «Tržnice» trebalo proglašiti komunalnim, i automatizmom, i javnim poduzećem. Međutim, upleo se rat: zbog granitiranja Šibenika, jednoga od mnogih, sjednica je odgodena, a odluka je ipak donesena nešto poslije, ali pet dana po isteku zakonskoga roka.

Ipak, kako govori Sladoljev, sud bi trebao uvažiti činjenicu da je grad sve učinio kako bi «Tržnice» postale javnim

poduzećem. Ratne okolnosti mogu se tretirati kao posebne i izvanredne — napominje Sladoljev. Predviđa to i Zakon o upravnom postupku, te se u Poglavarstvu nadaju da će odluka suda ići u prilog gradu. Znajući da «Tržnice» obavljaju registraciju kao dioničko društvo, Poglavarstvo je i Trgovackim sudu u Splitu dostavilo akt prema kojemu su «Tržnice», odlukom SO, javno poduzeće za obavljanje komunalne djelatnosti, očekujući da će sud odbiti registraciju «Tržnice» i postupak pretvorbe uskladiti s odredbama specijalnog Zakona. Međutim, govori Sladoljev, tome zahtjev nije udovoljeno, i «Tržnice» su registrirane prema općem propisu. Ukoliko Grad dobije parnicu, a «Tržnice» postanu javnim i komunalnim poduzećem, trebat će, napominje Sladoljev, utvrditi, u kojem to iznosu kapitala «Tržnice» obavljaju komunalnu djelatnost, jer su se nekadašnji pravni sljednici «Tržnice» dogovorili da poduzeće bude isključivo gradsko. Kao niti Sladoljev, i Vinko Bučić direktor «Tržnice», ne želi davati u pravilu nezahvalne prognoze o ishodu sudskega sporu. Kako govori, oni su u pretvorbu krenuli jer nikada, osim u dijelu održavanja, nisu bili isključivo

komunalnim poduzećem, i kasnije, kao društveno poduzeće, savjetovali su se s ljudima iz Fonda za privatizaciju, koji su pratili tijek pretvorbe i nikada, niti u jednom trenutku nisu imali primjedbu na proceduru, još manje na zakonsku utemeljenost pretvorbe «Tržnice», pa niti po donošenju specijalnog Zakona koji je podloga za traženja iz Poglavarstva. Bučić kaže da je o svemu što je Poglavarstvo poduzimalo, doznao iz novina, a nije bio pozvan na sjednice niti kada je nekadašnja SO Šibenik, iako u poodmakloj privatizaciji, «Tržnice» proglašila javnim poduzećem. Smatra da je to što se u posljednje vrijeme događa oko «Tržnice», ujedno i dokaz da rad i poduzetništvo nisu na cijeni u Šibeniku. Naime, samo s voljom i lijepim željama nije moguće podići standard trgovanja na šibenskom tržnom prostoru.

Novi vlasnik, «Zagreb-Montaža», što prije namjerava naručiti studiju i projekt o natkrivanju tržnice, i naposlijetu, »jednom za svagda« civilizirati prodaju ribe na suvremeno opremljenoj ribarnici. Zahtjeva za tržnom prostoru je mnogo — sve više u posljednje vrijeme, ali se traženjima ne može udovoljiti jer na Tržnici naprosto

nema mesta. Sve su češće intervencije sanitarnе inspekcije, problemi s opskrbnim vozilima postaju kronična, a dojmni zagubeni još više pridonose ustaljene slike dvaju velikih, često i pretrpanih kontejnera za smeće — govori Bučić. I samo površna anketacija među kupcima i građanima pokazuje da je svakome važnije da na tržnicu ubuduće i prodaje pod drugim imenom. A učinkovito, od toga u cijenu su vlasništvo «Tržnice». Naposlijetu, i pitanje koje Bučić nije želio komentirati: može li grad, bez znatnog investiranja, konačno rješiti probleme nagonjilane «Tržnicama»? Nije uspio nit u boljim vremenima. A ukoliko i bude mogao, sigurno će to privatni kapital uraditi daleko brže, rješavajući usput i neke od vitalnih problema grada na tome prostoru. Ukoliko sudske sporitije «Tržnice» kao dioničko društvo, pridružiti će se rječkim tržnicama, koje bez smetnji rade kao privatna tvrtka. A da s tržnicama, barem u Hrvatskoj, nije sve tako lako i jednostavno, govori i primjer zagrebačkog Dolca: naime, njihova se uprava nije protivila da budu javno poduzeće, ali im to osporava Pridružiti se.

B. PERIŠA

NEVIDENA AFERA NA NEUROPSIHJATRIJI ŠIBENKE BOLNICE

ŽENA RODILA - VEZANA ZA KREVET!

Tko je mogao naslutiti, da će se samo 24 sati nakon »najlude« novogodišnje noći, kada se dokoni svijet nakon veselja budi iz marmornosti, u Šibeniku dogoditi ne neko toliko željeno dobro, već sablasna drama, kakvu se ni nastrani scenaristi filma strave još nisu usudili načiniti niti na filmu!

Samo jednu noć prije »sudbonosnog« 2. siječnja, u hrvatskim su se gradovima javljale rasne vijesti o rođenjima novih malih građana Hrvatske. U Šibeniku takvoga rođenja ne samo što nije bilo, nego se jedan porod u svitanje drugoga dana Nove godine odigrao, nečijom krvnjom, na gotovo bestialan način. Kao što je već poznato, rođila, Nada Čubrić, žena Šime, stara 42 godine, bolesnica i ranije pacijentica Neuropsihiatriske Šibenske bolnice, u stravičnim je mukama rodila u svojoj zaključanoj bolničkoj sobi mrtvo muško dijete. Bilo je to izmedu dva i pet sati ujutro 2. siječnja. Jedna, da sada anominama medicinska sestra, pri oblašku soba oko 6 sati ujutro otkrila je jeziv prizor: ženu sru u krv na krevetu bez svijesti. K tome vezana i s mrtvim sinom kraj sebe!

Što je nakon toga otkrila sve slijedilo, a posljedno što je prethodilo toj nevidenoj tragediji, za sada je teško rekonstruirati. Sve ovo što iznosi, može se ujutru neslužbene informacije. Službeni organi Opće bolnice oglasili su se vrlo škoro, pa i sa stanovitim proturječjima, ali se i iz njihovih polustupina može izvesti bar jedan zaključak: u slučaju Nade Čubrić cijeli je niz bolničkih djelatnika okrenuo leda Hipokratu i svojim prizorcima njemu.

Nakon otkrića na ženskoj neurologiji, nesretna je pacijentica u vrlo teškom stanju prenesena na Odjel intenzivne skrbi, ali je tamo, usprkos svemu što su lečioci pokušali učiniti, 5. siječnja — umrla. U bolnici je nastala konsternacija. Zasjedao je lečički kolegiji, na kojem je, kako saznamo, bilo izuzetno burno. Izvješćeno je Ministarstvo zdravstva, dakako i policijski i sudske organi, a šest je zdravstvenih djelatnika odmah suspendirano do okončanja postupka pred Stegovernim komisijom. Pokrenuta je i sudska istražka koju vodi istražni sudac Igor Lučev. Još nije potvrđeno jesu li suspendirani djelatnici bili uhićeni, ispitani i pušteni, odnosno je li netko i naknadno pritvoren. Navodno »savjesni« je dio osoblja bio »onkraj brave« bar 48 sati.

Ono što također čudi u ovome monstruoznoj slučaju jest činjenica da se ravnateljstvo Opće bolnice oglašilo priopćenjem (oni kažu Konferencijom za tisk) tek pet dana nakon smrti Nade Čubrić, odnosno tek 10. siječnja! Njihovo priopćenje — informacija inzistira na »nesretnome spletu okolnosti« koji su doveli do toga da je po-

tresen cijeli grad Šibenik i do onoga što će po zlouči u anali medicine, ne samo u nas. A »splet okolnosti« bi bio ovaj: Nada Čubrić se liječila i prošle godine na psihijatriji, imala je i cirozu jetre od alkohola (ne kaže se izričito) pa je terapija išla samo u tome smjeru. K tome, nitko nije dijagnosticirao Nadinu trudnoću ni tijekom ranjaja liječenja, nitko od obitelji (kao, navodno ni muž Šime) ništa o tome nije znao, a sada se tvrdi da za trudnoću nije znala ni sama trudnica! Ona ima dvojno odrasle djece! A ako NIJE UISTINU ZNALA, onda to ukazuje na njezinu izuzetno teško duševno stanje. A baš je ono moglo biti putokaz o stupnju njege nesretnote Nade. Ni u kom slučaju nije shvatljivo da ginekolog u svibnju ili lipnju prošle godine kada je pregledao Nadu, nije mogao ustanoviti trudnoću, niti je posebno shvatljivo da se to nije moglo utvrditi prigodom sadašnjeg, drugog primanja u bolnicu Nade Čubrić. Umjesto svega govori se o tome da su u liječnici (koji?) bili »zavedeni« ranjom dijagnozom i da su u svezi s tim sa nekadašnjom terapijom i nastavili. Kajva to je terapija bila, javnost će, podrobne, nadajmo se, već uskoro biti izvješćena. Kao i o drugim »slučajnostima« koje su se kumulirale tijekom posljednjih dana života te nesretnote.

Nada Čubrić pošla je na svoj posljednji put u šibensku bolnicu 29. prosinca navečer nakon

što je njeni kći pozvala službu Hitne pomoći, jer je Nadi pozilj. O tim okolnostima nešto je tisk kazao i njezin suprug Šime Čubrić. On tvrdi kako je malo potom nego što mu je supruga odvedena došao na Odjel neurologije i psihiatrike, gdje je Nada primala kisik i rastvor i druge lijekove da je ona kasnije te večeri bila pribrana. No, tijekom noći je nacija bila vrlo uznenimena pa su je vezali u krevetu. »Na samu Staru godinu bila je bolje, kazuje Šime, razgovarala je s nama, čak se i smijala. Idućeg je dana na Novu godinu već počela jesti. No, što se potom izmedu dviju noći od 1. na 2. siječnja događalo, teško je ustanoviti. Ima svjedoka koji su čuli Nadino teško zapomaganje, vapaj, dozivanje u pomoći, krikove... Ali, nitko nije njeni sobi nije prilazio. Ostala je tamo i dalje pod ključem, vezana za postelju. Tako je radala... Dok nije utihnula u dubokoj nesvesti. A za sve ostalo bilo je potom isuviše kasno.

I onda Opća bolnica Šibenik i u njeni ime ravnatelj Ivo Matić izražava suoči i duboko žaljenje zbog gubitka dvaju života. Čekaju se svi dokazi relevantni i za drastične odluke, a cijelom bolničicom vlasti potištenost, zebnja, strah. Onom bolnicom koja je u strašnim danima i mjesecima ratnih napada na grad tako ustajno služila svojoj svrsi. Uz rizike za živote vlastitih ljudi na bolničkim su se odjelima spašavali životi drugih. No: Sic translat gloria... veli latinska poslovica. Šiba Šibenske bolnice potamnjao je ovaj događaj.

Ima još jedna indikativna pojedinstnost. Bolničko ravnateljstvo naime tvrdi kako je pokojna Nada Čubrić na Hitnu pomoći dovezena u besvjесnom stanju, te da se s pacijenticom tom prigodom nije mogao uspostaviti kontakt, pa je tako i s onim ranijim dijagnozama o njenoj bolesti smještena na neurologiju. Tvrdi se također da nije bilo nikakve suradnje s obitelji, pa ispreda da je bila prepričena sama sebi, zbog čega, navodno, nije prečarena ni njena trudnoća. To glede trudnoće morat će se svakako, bude li moguće, bolje objasniti, ali neke iznesene tvrdnje demantira brat pokojnice Željko Aleksić. On izjavljuje kako Nada nije bila u besvjесnom stanju, kako se s njom moglo komunicirati a da je tijekom iduća dva dana prošla sve preglede i testove te da su je posjećivali. A trudnoća usprkos tome nije utvrđena. Trudnoća u devetome mjesecu?

U cijelu ovome žalosnome slučaju, priči kojoj u gradu nema kraja po broju inačica i hipoteze, sada će puno posla imati struke: sudska, medicinska, vještina, posebice ono patologiskog. U tome se očekuje pomoći poznatog splitskog patologa i prisegnutog sudskega vještaka prof. dr. Šime Angeljanovića. On će svoje nalaze propisati već za koji dan. A hoće li sudac istražitelj možda

narediti i ekshumaciju dviju žrtava nemara radi dodatnih traganja za djeličima istine, to se još ne zna. A da je kazneno djelo počinjano, gotovo da jedva može biti dvojbe. Najvećeg je stupnja vjerojatnosti da je po srijedi grubi nemar odnosno, prevedeno na pravnu terminologiju, grubi nehaj. On ukazuje na to da su učinjeni propusti bili takvi da su mogli (i jesu) izazvati teške posljedice za živolj ljudi te da je tih posljedica nadležno liječničko i medicinsko osoblje moralo biti svjesno. Ako do sudenja dođe, a doći će, bit će zanimljivo vidjetko će se sjediti na optužničkom klupi. Za pouku budućnosti. No, ta afra što je potresla Šibenik nata da se neće lako zaboraviti.

Joško ČELAR

Fond je dao »zeleno svjetlo«

Ravnatelj Opće bolnice Šibenik dr. Ivan Matić za posljednjih se nekoliko dana po drugi put obratio javnosti u četvrtak 12. siječnja i to preko Šibenske televizije. On je pročitao izjavu u kojoj je naveo tijek tragicnih zbivanja na Neuropsihijatriskoj bolnici u slučaju pokojne Nade Čubrić. Ponovio je da je nezretna žena 29. prosinca prošle godine u pratnji tima Hitne pomoći dovedena na neurološki odjel. Pregledao ju je liječnik pa je gledao neurološke simptomatologije i zadržao na liječenju. Dr. Matić tvrdi kako je bila u besvjесnom stanju. Napominje kako je pacijentica lani liječena na psihijatriji u mjesecu travnja, pa je nakon poboljšanja otpuštena kući. Ravnatelj nadalje kaže kako je 2. siječnja smjenska sestra kod redovite njene pacijentice pri ophodju bolesniku nalaže Nadi Čubrić s mrtvorodenim djetetom. Obdukcija djeteta izvršena je odmah, a stanje se pacijentice pogoršavalo, pa je amjetena na intenzivnu skrb. Vitalne su joj funkcije bile ugrožene i ona je umrla 5. siječnja. I dr. Matić u svojoj izjavi priznaje kako na koncu tog nemilog i tragičnog slučaja ostaju mnoga »otvorena pitanja« na koje će odgovoriti istražni sud. Zbog sumnje u propuste ravnateljstvo je suspendiralo »sve zdravstvene radnike izjavno uključene u taj slučaj«. Sa žaljenjem se konstatira da je slučaj diskreditirao bolnicu i njenje zdravstvene radnike, ali da usprkos svemu bolnica mora funkcionirati. Na kreju je dr. Matić, prv put otakao se događaj zbio spomenuo i mogućnost vlastite ostavke, ukoliko razloge za to nade Ministerstvo zdravstva Vlade Republike Hrvatske.



Što su krili hodnici ženske psihijatrije?

ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU PRELAZE U PRAKSU

OKONČATI TEROR PUŠAČA NAD NEPUŠAĆIMA

Nedavno pokrenuta kampanja Ministarstva zdravstva protiv pušenja, uživanja alkohola i drugih ovisnosti, ovih dana dobiti i konkretni obrije. Na veliko se raspravlja o zabrani pušenja u radnim prostorijama, a u poduzećima bi, kako se čini, uskoro trebali biti odvojeni prostori za pušače i nepušače, što će kontrolirati nadležne inspekcijske službe. Konačno tako, odredbe već postojećeg Zakona o zaštiti na radu prelaze u praksu.

Naputak Ministarstva zdravstva o zabrani pušenja, uživanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti na poslu te zabrane reklamiranja duhanskih i duhanskih preradevina kao i alkoholnih pića, nije ništa novo, nego zapravo aktivira već postojeće odredbe Zakona o zaštiti na radu, ističe IVO BELAMARIĆ, inspektor zaštite na radu u Županijskom uredu za rad i zdravstvo, te predstavlja pravnu podlogu kojom je Ministarstvo zdravstva krenulo u ovu akciju. Svakako, tome su umogućene pridionjene i učestale reklame te spotovi proizvođača, a sve u cilju da se šte veći broj potrošača cigareta uvede u duhanski svijet, naglašava Belamarić.

• Što se naputkom želi postići?

Najime, naputkom se traži provođenje stroge kontrole pridržavanja odredbi čl. 42. Zakona o zaštiti na radu kojom je zabranjeno pušenje u svim radnim prostorijama, na sastancima i drugim skupovima u zatvorenim prostorima, a sve zbog zdravstvenih razloga i radi prevencije od požara i eksplozija. Sve su to odredbe iz Zakona koji je na snazi još od 1983. godine, a kojeg se do sada malo tko pridržavao. Osim toga, do sada su se isključivo kontrolirali prostori u kojima se vrši tehničko-proizvodni proces jer je tu opasnost daleko veća, ali zbog činjenice da je u zatvorenim uredskim i drugim poslovnim prostorima pušenje narašireni, otpočela je akcija kontrole i u ovim prostorima, da se vidi koliko se odredbe Zakona poštuju, te kažnjavanjem prekršitelja novčanim kaznama na licu mesta.

• U naputku se spominju i kazne za pušenje u radnim i javnim prostorijama?

Točno. Pušenje u radnim i javnim prostorijama povlači za sobom pridržajnu odgovornost za



koju je odredena novčana kazna. Tako npr. ustanove i organizacije koje nisu svojim pravilnicima o zaštiti na radu odredile prostorije za pušenje, plaćaju kaznu od 400 do 1200 maraka protutvrdnosti u kunama, odgovorne osobe 50 do 200 maraka, a djelatnici pušači plaćaju kaznu u visini od 5 maraka za svaku popušenu cigaretu. I za konzumaciju alkohola drastično se primjenjuju kazne pa je primjenjiva i trenutna suspenzija djelatnika je primjenjiva i trenutna suspenzija djelatnika u alkoholiziranom stanju.

• Gledate primjene zakonskih odredbi, što je poslodavac dužan osigurati?

Poslodavac je dužan internim propisima ako to već do sada nije uradio, odrediti prostorije u kojima je pušenje dopušteno. Zatim, na vidnom mjestu istaknuti natpis da je pušenje zabranjeno, te u skladu s tim djelatnici su se dužni pridržavati.

• Kakvi će se koraci poduzeti protiv onih koji se ne budu pridržavati?

Za prekršajele odredbi Zakona naplaćivat će se kazne uz izdavanje posebne potvrde. Ukoliko osoba odbije platiti kaznu uslijedit će prekršajna prijava nadležnom sudu. Inače, inspektor će koristiti ovlasti kako bi se na taj način okončao teror pušača nad nepušačima u zajedničkim radnim prostorijama.

• Naputak i odredbe Zakona odnose se i na zdravstvene ustanove.

Svakako. Za provođenje zakonskih propisa u zdravstvenim ustanovama zaduženi su ravnatelji, jer u slučaju prijestupa, ponajprije i nepridržavanja zakonskih odredbi, na odgovornost će biti pozvan ravnatelj. I pacijenti se moraju pridržavati zakonskih odredbi jer je zdravstveni prostor jednak i za njih. U koliko će se prostoru pušiti, uprave zdravstvenih ustanova moraju pridržavati. Koliko će to sve zajedno biti uspješno tek ćemo vidjeti.

• Znači, ubuduće više nećemo vlati zdravstvene djelatnike i ostalo osoblje u zdravstvu kako puši u radnim prostorima?

Baš tako. Liječnici bi trebali biti uzor svojim pacijentima, kako bi se iskorijenila ta loša navika.

• Problema i posla oko primjene zakonskih odredbi o zabrani pušenja bit će dosta, pogotovo kad je riječ o administrativnim prostorijama i ustanovama?

Istina je da se najviše i puši u uredima. Međutim, primjena Zakona važi i za njih, pa problema nikavih ne bi trebalo biti.

• Je li moguće govoriti o nekakvim »čik-puzama«?

To umoguće ovisi o specifičnosti radnoga mesta a i o međusobnom dogovoru.

• Koliko će sve ovo djelovati na mijenjanje duboko ukorijenjenih loših navika i kako će se prihvati mjere zabrane?

Upravo idemo na teren. Narednih dana saznat ćemo kako se odredbe Zakona primjenjuju prateći provođenje akcije i reagiranja na nju. Ljudi bi trebali konačno shvatiti da time čine dobro sebi i onima oko sebe. Moramo svi zajedno poštivati Zakon a i naputak Ministarstva te narednih dana poduzeća i ustanove mogu očekivati posjete inspektora. Prikupljeni novac od toga ići će u Fond za borbu protiv ovisnosti.

KRONIKA

Vlada Republike Hrvatske osnovala je posebnu komisiju koja će do kraja ovog mjeseca izraditi elaborat o sanaciji TEF-a i mogućim zamjenjskim programima te ponuditi rješenje za dugovanje TLM-a. O tome su predstavnici TEF-a i TLM-a izvijestili visoki dužnosnici Ministarstva gospodarstva Petar Šunjić i Željko Penavlić koji od srijede borave u Šibeniku. Ciljnihova boravka jest izravno se upoznati s problemima TEF-a i TLM-a, a u svezi s Vladinom odlukom o rekonstruiranju tih poduzeća. Petar Šunjić i Željko Penavlić zatražili su u razgovoru s Upravom TEF-a da im do 16. siječnja dostave podrobne rezultate o poslovanju i strukturi zaposlenih. U TLM-u su razgovarali s novim direktorom Jerom Prignom i dosadašnjim Zdravkom Petkovićem. Komisija koju je Vlada osnovala prema njihovim rješenjima očekuje također i od rukovodstva TEF-a i TLM-a prijedloge rješenja za rekonstrukciju.

Hrvatska turistička zajednica dodijelila je 100 tisuća njemačkih maraka Turističkoj zajednici Županije Šibenske za promociju turističke ponude u ovoj godini. To je tek dio novca, pa se zbog toga ove godine neće moći tiskati turistički prospekti općina Vodice i Primosten, a izostat će i organiziranje informativnih i studijskih putovanja. Turistička zajednica Županije Šibenske nije zadovoljila dodijeljenim sredstvima koja su dešteko manja od traženih 270 tisuća njemačkih maraka. No, nisu samo nezadovoljni djelatnici Županije Šibenske već i drugi djelatnici u drugim županijama Dalmacije. Svi se nadaju kako će se ovaj problem brzo riješiti jer je turizam za sada jedina orijentacija ove regije.

Poznate europske valice i polke još poznatijih europskih skladatelja, Šibenčani su mogli vidjeti u četvrtak 5. siječnja u Gradskoj vijećnici. Koncert su zajednički izveli Bernard Rotenbuhner iz Salzburga i profesori Šibenske Glazbenе škole i to Marijana Cvitanović, Vanja Bošnjak, Ivan Marcius i Rudolf Vučić. Bernard Rotenbuhner u Šibeniku je gostovanje nekoliko puta te je za djecu poginulih branitelja i pučanstvo grada Šibenika u proteklih tri ratne godine organizirao vrlo vrijedne pošljike humanitarne pomoći.

Oko deset tisuća poreznih obveznika s područja Županije Šibenske trebalo bi prema evidenci Šibenske Uprave prihoda do kraja veljače podnijeti poreznu prijavu na dohodak u prethodnoj godini. Takvu prijavu dužni su dostaviti svi građani koji su uz plaću imali druge prihode. To se odnosi i na umirovljenike koji su uz mirovinu imali još nekakve izvore zarade te na poljoprivrednike koji su se bavili dopunskom djelatnošću. Iako je rok za podnošenje prijava počeo 2. siječnja u Šibensku Upravu prihoda nije do sada stigla niti jedna prijava. Očekuje se da će porezni obveznici prijave početi dostavljati tek početkom veljače.

Martin Stanklije poznati arhitekt londonske Katedrale svetog Pavla koji je u Šibeniku boravio početkom studenog prošle godine posao je izvješće Šibenskom Centru za kulturu o stanju Katedrale koja je tijekom Domovinskog rata jako oštećena. Stanklije smatra da je moguća djelomična demontaža kupole kako bi se zamjenile oštećene ploče. Budući da je kamenja konstrukcija katedrale popucala, a uočljiva su i oštećenja kamenja, potrebno je napraviti dugorodičan program obnova i zaštite katedrale. Sanacija kupole ima prioritet i prema mišljenju uglednog engleskog stručnjaka rješenje tog problema ne bi se smjelo dugo odgadati.

Unprof se ne pridržava onoga što su njeni najviši predstavnici dogovorili s čelnicima Šibenske županije i Uprave Nacionalnog parka »Krka« prije tjedan dana u Šibeniku u svezi sa sanacijom zagadnja što ga je izazvalo izljevanje naftne naftne iz Unprofovih spremnika pokraj Bibiških Mostina krajem prošle godine. Od Unprofra do sada dobljeno je samo jedno šturo izvješće o radnjama koje su poduzeli na sanaciji zagadnja, a bilo je dogovoreno da ih se izvještava svakodnevno. Osim postavljanja plutačkih brana na Bibišniku ne spominje se skoro ništa što je učinjeno kako bi se zagadnje naftom sanjralo. Zbog toga je od Unprofra još jednom zatraženo da omogući Šibenskim stručnjacima obilazak mjesa na zaposjednutom području. U međuvremenu nastavlja se opodobnjava Gudućom u pratnji Unprofra jednom dnevnom, a do sada nisu primljene znakovni zagadnjeni.

Položicom svibnja u Šibeniku će biti održano višednevno savjetovanje Hrvatskoga komiteta SIGRE, međunarodnog udruženja za velike električne sustave, koji će okupiti oko 400 sudionika. Na taj način obilježit će se sto godina Hrvatske elektroprivrede, odnosno dana HEP-a. Dana 28. kolovoza prije stotinu godina proradila je hidroelektrana Jaruga na rijeci Krki prva takve vrste u Hrvatskoj. Savjetovanjem SIGRE i središnje manifestacije na Dan HEP-a predviđeno je i tiskanje stručno-popularne monografije, organizacija izložbe »Stoljeća prve Hrvatske elektre i gradske rasvjete u Šibeniku«, rekonstrukcija rasvjete Šibenske katedrale i Gradske vijećnice, izdavanje jubilarne poštanske marke te uređenje hidroelektrane Jaruga na rijeci Krki.

Pripremila: Suzana BOJČIĆ

IZ LIJEĆNIČKOG KUTA

CIGARETNI FILTER JE REKLAMNI TRIK

Duhanski dim sadrži više od 2 tisuće štetnih sastojaka. Ime podražajno djelovanje na sluznicu dišnog sustava i probavu. Toksično djeluje na krvne žile i djeluje i kancerogeno.

Mnogi karcinomi uzrokovani su upravo duhanskim dimom. Statistički pokazatelji govore da 1/5 ljudi umrli u svijetu upravo umire zbog posljedica pušenja negoli što su drugi uzroci (prometne nezgode, ubojstva, alkohol, droga, sida i sl.). Gotovo 95 posta svih karcinoma pluća uzrok je pušenje. Neki su s njim sastojcima štetan, upravo jo ovih dana Ministarstvo zdravstva pokrenulo kampanju da se smanji broj pušača na svim razinama a s ciljem da se produži životna dob građana. Inače, uradene analize pokazuju da stanovnici Hrvatske žive i do 6 godina kraće negoli stanovnici Zapadne Europe ili Sjeverne Amerike. U porastu su osim karcinoma pluća i visoke stopa smrtnosti od arteroskleroze a svemu je jedan od prvih uzroka — duhan odnosno duhanski proizvodi.

Statistički je dokazano da oboljenje od karcinoma i svih ostalih bolesti ovisi o duljini pušenja i količini popušenog duhana. U zadnje vrijeme opažamo porast karcinoma bronha tj. endogenih karcinoma koji nemaju vanjski uzrok, ističe dr. ZLATKO BORIĆ, šef Odjela za plućne bolesti Opće bolnice u Šibeniku. Smatra se da je karcinom pluća stanicu zapravo podražajni karcinom, dodaje dr. Borić i uzrokov je pušenjem. Pušenje posjepuje i ostala oboljenja npr. arterosklerozu tj. utječe na rad i bolesti srca i krvnih žila. U posljednjih 10 godina na našem području koje zapravo gravitira Općoj bolnici, bilježimo porast oboljelih od karcinoma pluća i a starosna dob oboljelih iz godine u godinu pomici se prema mlađoj dobi. Velik broj karcinoma se ne otkrije na vrijeme pa to komplikira daljnje liječenje što skraćuje život oboljelog ukoliko se ne primijeni operativni zahvat.

— **• Tu je pušenje zadovoljstvo ili ovisnost?** Ne bi moglo reći da je to direktna ovisnost već je to više na psihološkoj bazi. Ne postoji dozvoljena potreba organizma za nikotinom kao kod drugih ovisnosti (npr. droga). Po mom mišljenju to je više mehanička navika i zbog toga su ljudi

okorjeli pušači dok neke kemijske ovisnosti za nikitinom nema.

— **• Što je to što ljudi navodi na ovisnost o pušenju?**

Možno je razloga za naviku pušenja. Velik je broj onih koji puše iz osobnih razloga i problema, bilo da je riječ o nervozni, relaksaciji, usamlijenosti, zbog društva, stjecanja samopouzdanja, dokazuju jedan od načina zrestlosti, bijeg od rješavanja vlastitih problema i sl. Sve je to različito od slučaja da slučaja.

— **• Tko je zapravo po Vašem mišljenju puščak?**

Svakog tko puši više od desetak cigareta može računati na posljedice. Svi koji puše manje mogu računati da su šanse za oboljenje manje pogotovo ako ne puše redovito.

— **• Netko puši lulu a netko cigaretu. Što je stvarnije?**

Što se tiče izazivanja karcinoma i nikotinskog efekta, statistički je dokazano da su jednako škodljivi i lulu i cigareta. Pušenje lule izaziva najčešće karcinome usne šupljine. Ispitivanja su pokazala da nije puno manji broj oboljelih u odnosu na one koji puše cigarete. Inače, kod cigarete je filter više jedan reklamni trik koji zaustavlja samo krunu cestice duhanskog dima doti sitne cestice ipak nadu i dođu do pluća.

— **• Pušenje je štetno po zdravlje. Svakodnevni snimci pluća s kojima se susrećete dovoljno govorite. Stručnjaci kažu da je svaka popušena cigareta 5 minuta života manje.**

— **• Što mislite o najnovijoj odluci Ministarstva zdravstva o zabrani pušenja u radnim i zdravstvenim prostorijama?**

U svakom slučaju, Odluka Ministarstva zdravstva o zabrani pušenja u radnim i zdravstvenim prostorijama je za pohvalu. Naime, liječnici i zdravstveno osoblje trebaju biti uzor svojim pacijentima da ne puše. Na Odjelu za plućne bolesti mi se tih propisa već godinama pridržavamo tako da nam to nije neka novina. Mislim da će ova Odluka naći svoju primjenu u cijelosti i na ostalim odjelima u sklopu Opće bolnice.

— **• A kazav?**

Nisam baš pristalic za neke administrativne



Dr. Z. Borić

zabrane već bi naglasak trebalo dati odgoju i edukaciji mlađih naraštaja, propagandi bez izravnih represivnih mjeru koje bi dale neke značajne rezultate. Pogotovo više pažnje treba usmjeriti na učenike srednjih a u zadnje vrijeme i osnovnih škola. Novčane kazne i izricanje zabrana neće urodit plodom. Naime, navike za pušenje stječe se u djetinjstvu pa je potreban jedan psihoterapeutski tretman a ne zabrana s nekakvim novčanim kaznama. Propagandne poruke trebale bi upozoravati na štetnost pušenja, uživanja alkohola te droge.

— **• Kako ljudima pomoći da prestanu pušiti?**

Velik broj pacijenata htio bi se ostaviti cigareta. Međutim, to često nije moguće ako znamo da je velik broj njih u kontakt s cigarem došao u prvi 14 godina života. Međutim, ne nastave svu puštinju, nekima samo probavu i ostavite a za neko te postane privlačno i nastave i dalje pušiti. Ispitivanja psihologa i psihanalitičara kažu da ne nastavljaju pušiti djeca koja u obitelji imaju sigurnost, ljubav itd. pa nemaju potrebu za upražnjanjem te svoje „lažne“ potrebe. Pušenje kod odraslih je izabrani rizik. Međutim, naredba Ministarstva zdravstva i tendencije u svijetu sve više govoraju o pasivnom pušenju, jer pasivno pušenje je užidanje dima u zatvorenim prostorijama koji ima svoje akutne i kronične efekte. I ako treba nekoga zaštiti onda su to ljudi koji borave u ovim prostorijama zajedno s pušačima.

Pripremio: Vinko BULAT



Ne može vam se odo živiti bez tovara. A, čujte ne može se svugdi doći sutom. Evo, dovele sam ga na pešu, a posluži za poslove u polju, vinogradu, za dovesti drva. Evo, dejam mu malo krve, to najviše voli, kazuje ova žena, ne želeći kazati svoje ime. Doznejemo da živi u Šibeniku, ali često dolazi u svoje Šroke

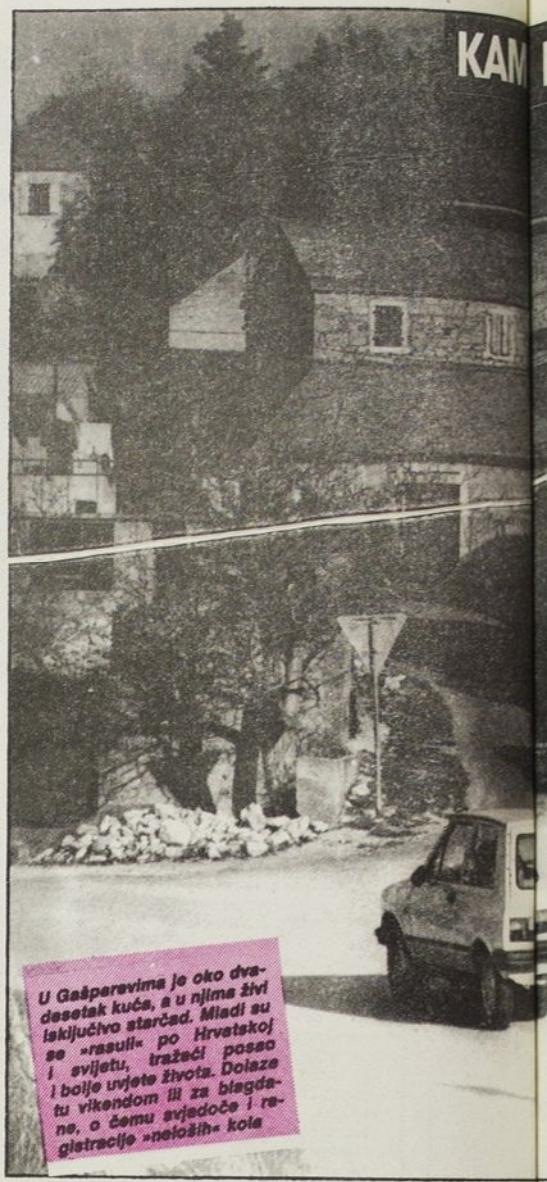
U Primočtenu Burnom, osim maslinika, poznatih primočtenkih vinograda i ostaloge vezano uz to škrtu zemlju im je »dvorac«. »Jurišnici dvori u Dregama su jedni od njih pet ili šest najpoznatijih u tom kraju. Podigao ih je Jure Perkov zvan Jurin prije stotinjak godina. Zahvaljujući, prije svega jednom od nasljednika don Stipi Perkovu, dvoji su ostali «uzdržani», kazuje nam Duško Perkov, njegov brat. Prije Domovinskog rata tu je, tijekom sezone, znalo dolaziti na stotine gostiju, a danas su tzv. seoski turizam. Uz prostoriju koja često služi kao izložbeni prostor, nalaze se kužine, konoba i mala — moglo bi se reći — danas obiteljska kapelica. Dvori su dobro očuvani, a u njima je i podosta starih predmeta. Desetogodišnji Frane, Duškov sin, pokazuje nam stari kantier koji je ova obitelj koristila za viganje svojih proizvoda. U pozadini je jednako stara »Singerica«.

Ovo nisu Derala, ali bura je tog dana uistinu »derala« selima Primočtena Burnog. U tom kraju, u kojem su uglavnom ostali starci sa svojim maslinicima, vinogradima, škrkim poljima i nasadima višanja, malobrojno smo susreli na blagdan Tri kralja kada smo ih ophodili. Novozgradeni, još nedovršenih, ali naočigled bogatih i ogromnih kuća je — primjećujemo — podosta. Primjećujemo, osim što se u svakoj trećoj kući vije dim od dimnjaka, kako su »tovari« ovde uobičajeni »stanovnici«. U dvadesetak kuća sela Gašparovi malo koja je bez »tovara«.

— Čujte, ovo je vrlo siromašan kraj i tovari su nam potrebni za sve poslove koje moramo raditi. Ne možete autom do vinograda, polja ili do drva, kazuje nam jedna žena u tom selu, ne želeći otkriti svoje ime. Zatekli smo je kako, u jednoj od svojih ograda, vezuje magarca na ispašu. Mladi su, govori, odavde otišli i ostala je uglavnom starčad. »Bez beštije se ne može odo živjeti«, dodaje uvjeravajući nas još jednom kako je ovo jako siromašan kraj i ako se čovjek ne želi »sukobiti« s prirodom i kamenjarom teško će opstati. Jedva je »pristala« na to da ju »uslikamo«. Odlazeći dalje prema Širo-

koj, onako usput, primjećujemo bezbroj neregistriranih automobila, ali ništa manje niti onih »ostavljenih uz put«? To što nisu registrirani, možemo razumjeti, s obzirom na materijalni položaj, ali otkuda toliko pojedinačnih ili »grupnih« groblja automobila? Nismo uspjeli dobiti odgovora! U Bratskom Docu, nakratko, posjetili smo Centar za obrazovanje i odgoj djece i omladine, što se nalazi u sustavu šibenskog Centra gdje mu je i sjedište. U tamošnjoj, za te namjere adaptiranoj školskoj zgradbi, danas su smještene 34 osobe koje imaju određene teškoće u razvoju, a u dobi su od 20 do 50 godina. Veći broj njih je tog dana, zajedno sa svojim odgajateljima i učiteljima, bio u Splitu na izletu. O njima skribi 12 djelatnika, od njegovateljica, preko defektologa, medicinske sestre te ostalog pratećeg osoblja. Među njih 34, tek je desetak s područja Županije, a ostali su početkom rata na prostorima Bosne i Hercegovine najprije stigli u Šibenik, a potom u Bratski Dolac iz Višegrada i tamošnjeg Centra. Životi i dijagnoze tih ljudi su različite, ali sudbina im je slična. Ovise jedni o drugima i, kako kažu odgajatelji, glavna je zadaća naučiti ih svim poslovima

i životu uopće. Koliko je to u praksi moguće i postići? Teško je odgovoriti. Vera, iako nije znala reći koliko joj je godina (mislim da je oko četrdeset), došla je ovde iz Višegrada. Kroz suze mi priča kako je po domovima od malih nogu, od kada joj je majka umrla. Napustili su je i zaboravili i braća i sestre. Pisala im je, ali oni joj nisu odgovorili. »Eto, viđi, takav ti je moj život«.

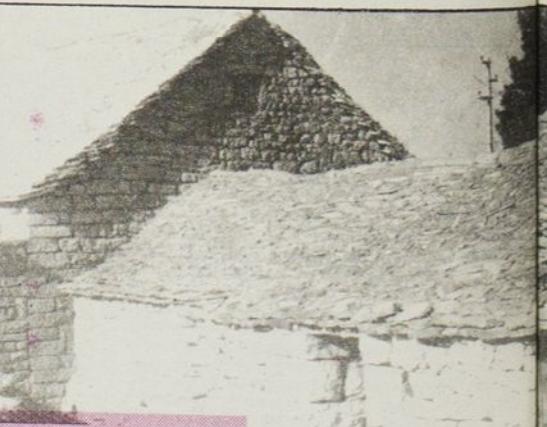


U Gašparovima je oko dvadesetak kuća, a u njima živi isključivo starčad. Mladi su se »rasuli» po Hrvatskoj i svijetu, tražaci posao i bolje uvjete života. Dolaze tu vikendom ili za blagdane, o čemu svjedoče i registracije »nečlanih« kola



Nekada se u Primočtenu Burnom i tamošnjoj prodaveonici Poljoprivredne zadruge prodavalo (i kupovalo) tečna na kile. Bilo je i drugih »atrakcija«. U »Elektromaterijalu«, što je u vlasništvu te iste zadruge, i danas nema »čega nema«. Od japanskih bicikala do različitih vrsta »špakeraca«. Zdravko Škarlić, poslovodja i prodavač u ovoj »butigi«, dok poslužuje jednog od kupaca, kazuje kako je promet manji nego prije rata. »Čujte, kupovna moć je pala, ali ide nekako«

**Pripremili:
Katarina RUDAN
Vilson POLIĆ**



Luketini su najstariji dio sela Primočtena Burnog. Danas tamnito stalno ne održava. Među stariim, očuvanim kućama, zatekli smo Svetinku Matošin — koja nije htjela pred foto-aparat niti »za koju ciljen«. Živi u Luketini nego u »selu«, jer tu obraduje zemlju. Škrta je na rječima, ali reći će da joj na smeta što u ovom zaseoku nema struje. Nisu je »doveli« onda kada se po Primočtenu struju dovodilo, a danas je kasno. Te stare kuće i, gotovo modernom čovjekovom rukom netaknuto selo, moglo bi — ako ga netko otkrije — poslužiti za snimanje filmova. Prekrasno je i gotovo utkano u primočtenki kamen



KA I PEROM U PRIMOŠTENU BURNOM

DAROVI ŠKRTI ZEMLJE

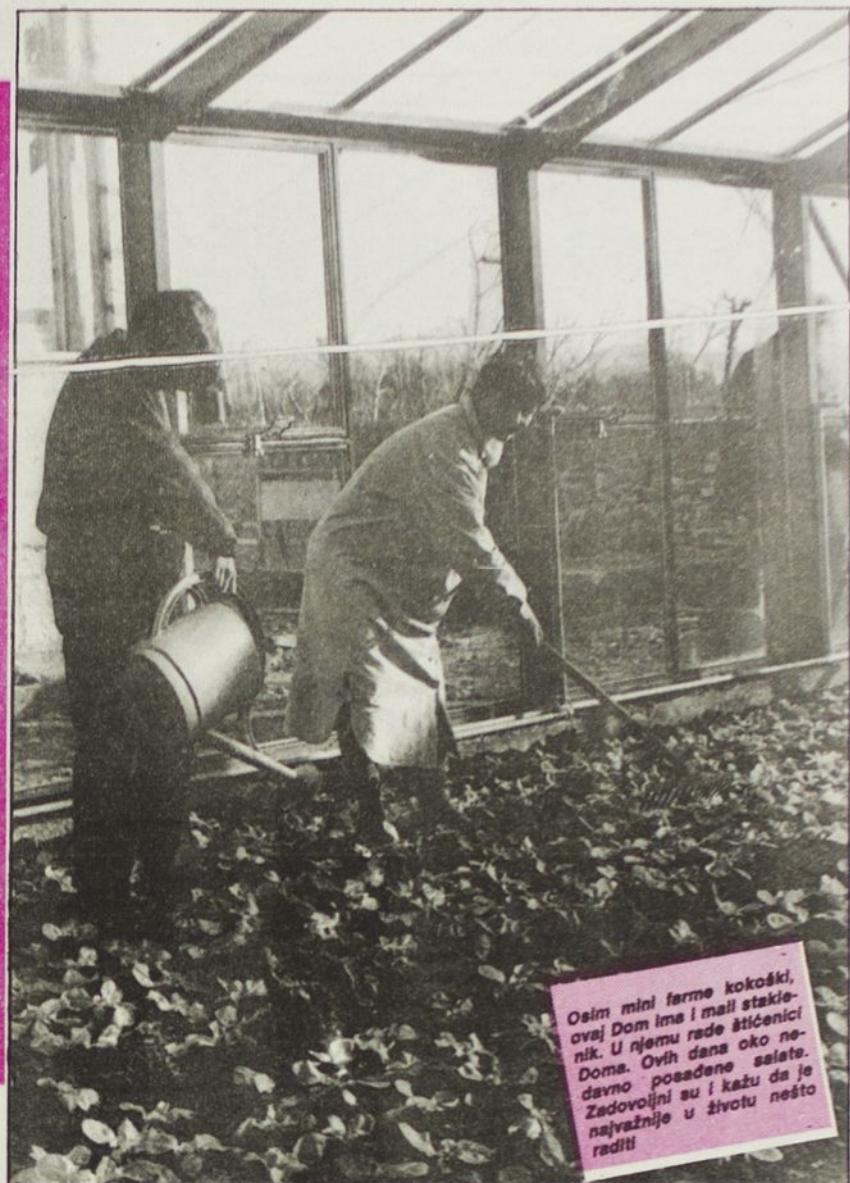
ovom Centru aklenik i mini U njima rade ići. I ne samo vim poslovima organizaciju ihovog života.

ni smo vrstl

jest namjera riti od svojih be koje će biti diti sami brigu nati se i uklju love. Zahvalju dobročinitelji nova donacija došla, uspjeli i uvjete življeno potreba još brih ljudi, kažu asku, uvjereni aj naš posjet pobuditi osje nih koji imaju pomoći.

Štikenica Radne jedinice Centra za odgoj i obrazovanje u Bratskom Dolcu, Merica, zadržana je ovih hladnih zimskih dana za grijanje. »Nema ti ide bez mene ništa! Dok je ne napam drva, nema vatre. Aide, nemoj me više ništa pitati, pusti me da naložim«, govori Marica

U samom središtu Primoštenu Burnog je sjedište PZ «Primošten Burni». Ona je, kažu mještani, »podigla« ovađasne stanovništvo. Mladost se, više ili manje »rasula« svuda po »svitu«. »Spustili« se u Primošten, otišli u Šibenik, Split, Zagreb, pa i dalje, morem ili kopnom. No, ohrabruje to što se zadnjih godina oni što su ostali ovdje sve više posvećuju maslinarstvu, vinogradarstvu i ostalim kul-



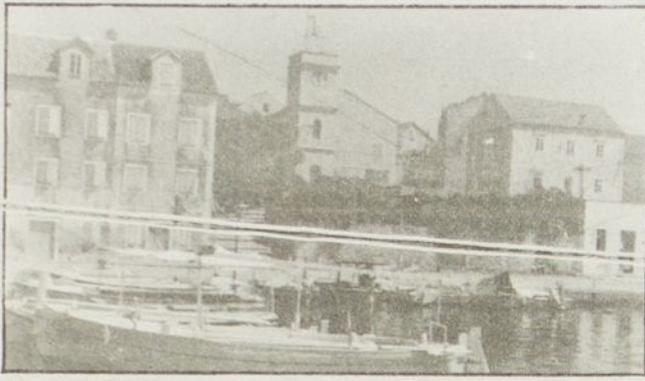
Osim mini farme kokoški, ovaj Dom ima i mal staklenik. U njemu rade štikenici Doma. Ovih dana oko nedavno posadene salate. Zadovoljni su i kažu da je najvažnije u životu nešto raditi

— Znate, mi jesmo u ovom škrtom kraju. Vidite i sami kakva je zemlja, ali volimo ju i poštujemo. Ipak smo, neovisno o škrtosti prirode, gostoljubiv narod, vrijedan i čvrst. Da nije tako ne bismo opstali ovdje. Od ove zemlje danas se ne može živjeti, ali uz još neki posao, kao što je primjerice imam u Splitu, ipak joj se vraćamo. To je zov rodne grude, govori Duško Perkov, pokazujući nam svoje »dvore« i zemlju, bolje reći kamen, u kojem će zasaditi još pokoju lozu. Dok napuštamo Primošten Burni, bura i dalje »dere«, a Burni je, sve ove godine, i dalje oholo podnosi.

Dvoriste dvora krasiti nekoliko »pitara« u kojima su Perkovi nekada držali ulje. Posjetitelji, posebno stranci, reče nem Jure Perkov, oduševljeni su njima



Neregistriranih automobila u Burnom i njegovim selima je podosta. Barem one koje smo vidjeli u prolazu. Isto tako brojna su groblja automobila, bilo pojedinačna ili »grupna«. Na ulazu u Prhovo, svoje vječno »počivalište« našli su i oni



Zlarin

EKONOMIJA KULTURNE BAŠTINE – PROSTORA SKRIVENA OTOČKA DIMENZIJA

Otočju umjesto mostova

Kruni mora

Brodećoj pjesmi uz vjetar...

Otok! — Riječ i rečenica povod je disputu o serijalu metaforičkih priповijesti bez zadnjeg nastavka. Nastanjen ili ne, otok je istodobno medij i snopovje informacija, prožetih međusobno, s imenom, bićem, prirodom čovjeka te obrnutu.

Udaljen, usamljen, pust ili pak u asamblu arhipelaga, otok vezda nosi varljivu atribuciju kao Sveti i Pakleni, Veli i Mali, Crven, Žut, Prijatelični, Baba i opsesno ime Kurbe, ili jedva zamjetnu mrlju od samo dva slova, kao lž.

Redovno je reminiscencija izolacije tronogog čovjeka s jednom na otoku, drugom u korabiji i s trećom na kraj, kopnu ili na zemlji. Na otoku zemlja nije isto što i na kraj! Onde se mjeri vrećom, stopom, pregršu, a počesto dlanom rahloga praha, što u sebi krije trude, nadanja, patnje, pot, molitvu, pokoru i pamćenje koje nisu otpuhali vjetrovi milenija. Čovjek i njegov otok su zatočenici podneblja. S razlogom podatni tlači, misao ponutovanju i mistici. Neodredena je veličina otoka — jer uz mistiku, u dimenziju mu ulazi udaljenost predajuće more, posolica, hitrina vjetra i snaga valova koji doraduju njegove inzurnalnosti.

Pored skupine ljudi, samo otočnu zajednicu iskazujemo imenicom mnoštvo. Sve ostalo su mase, masivi, jata, rojevi, stada, krda i čopori. Društvo otoka imenujemo tako samo zato, jer su osjetljivi poput ljudskih bica!

U tu našu obitelj, na prošlojenskom „Zagrebačkom salonu“, arhitekt Nikola Bašić unosi „Projekt 1185“. Ondje u sekciji „Prijedlog“ izlaže originalno razmišljanje na pedesetcentimetarskom kamenom kubusu, za uporabu prostora od tisuću sto osamdeset i pet hrvatskih otoka. Kao trajnu igru odraslih s prestižno najskupljim igračkama, s brodovljem i jahtama do svijetu otoka.

Na monolitu kojega „sidri“ na rubu otoka, ispisuje njegovo ime, Republika Hrvatska, zemljopisne koordinate, površinu, interpolira državni grb, te usaduje reljefni metalni pečat s dvojezičnim natpisom na primjer: „Hrvatski otok“ — „Babina gužica“. Istom predlaže utemeljenje nautičko-športske DRUŽBE ARGONAUTA HRVATSKIH OTOKA, od onih članova koji će „Otočkom putovnicom“, kao u spomenaru na određenim stranicama uzimati otiske okruglih pečata, i s time stjecati statusnu „Diplomu Argonauta“, ili paldiplomu i medalju „Argonauta-vitez hrvatskih otoka“. Zavisno o broju osvojenih pečata s arhipelaga ili sa svim hrvatskim otokom stječu se nagrade i privilegiji nautičkih marina.

Ma koliko je ovde riječ o graditeljevu projektu, toliko se ne može goroviti arhitekturi, jer kad bi se i tražilo, valjalo bi prikupiti jednako energije i hrabrosti, kao i za govorjenje o univerzalnoj vrijednosti točke-kvase u prostoru oko kruha. No ipak se nameće citiranje Radovana Ivančevića:

Mile BASTIĆ

PREDIJEVI STAK

KRONIKA URBANE SVAKODNEVICE ŠIBENIKA

1952.—1990.

1955.
godina

MOST PREKO KANALA SVETOG ANTE

Početkom 1955. godine određene su lokacije za izgradnju stambenih blokova u Šibeniku. Tako su za TLM određene lokacije za tri stambena bloka: jedan pored hotela „Krka“, drugi u Dragi, a treći u Ulici Borisa Kidriča. TEF — za nekoliko stambenih zgrada: najvećim dijelom u Dragi kao i zgrada za samce u Ulici Bratstva i jedinstva. Komanda bivše „JRM“ osim „Doma Armijskog“ predviđala je izgraditi tri stambene zgrade na Baldekinu. Uz to, doduše u perspektivi, planirana je i izgradnja sindikalnog doma i upravne zgrade NO-a. Gradske općine, za što su odobrene lokacije na mjestu ondašnje autogaraze koja se nalazila iza kina „Tesla“. Iznošenje ovakvih planova bilo je u ono vrijeme najnormalnija pojava, bez obzira na količinu ambicije i nemogućnost dosljedne realizacije. Stoga i ne čudi česta promjena planova, u našem slučaju lokacija za izgradnju pojedinih objekata.

„Nova turistička cesta od Šibenka do Ražna“

S izgradnjom valjance aluminijskog prostora Ražna postaje zanimljiv za razna infrastrukturna ulaganja. U svibnju je otvoren novi Zagorski vodovod, za kojeg je vrio upitno kada bi bio izgrađen da nije bilo valjance aluminijske u Ražinama. Istdobno je poduzeće „Rad“ započelo s izvođenjem „radova na izgradnji dijela nove turističke ceste od Šibenka do Ražna u dužini od 3 kilometra.“ Danas sintagma „turistička cesta“ zvuči apsolutno anakrono, ali se treba prisjetiti da tada nije postojala cesta od Vanjskog preko tržnice pa do ulaza u bolnicu. Isto tako na asfalt je trebalo čekati, a u međuremnu su ulice i ceste pokockavane. „Odjel komunalnih poslova pri NO-u Gradske općine započeo je s pokockavanjem prostora, koji se nalazi u blizini željezničke stanice, a Ispred kuće ex Šare“. U veljači je 1955. godine, kako čitamo na stranicama „Šibenskog lista“, „dovršeno sprameksiranje ulice Mimianac na čitavom njenom dijelu počevši od Doma JRM (nalazio se u zgradbi preko puta kazališta gdje se danas nalazi prodavaonica namještaja op.a) do Puta koji vodi za gimnaziju. Isto tako uređena je Ulica 26. divizije,

- otvoren novi zagorski vodovod
- pokockavanje gradskih ulica
- uređuje se Cesta oslobođenja na dijelu od bolnice do novog naselja iza Križa u dužini od 900 metara
- radovi na stadionu „Rade Končara“
- nova zgrada Narodne banke

Piše:

Ivica POLJIČAK

gdje su u njenom gornjem dijelu postavljene stepenice...“. Uredive su se još neke ulice: „U Ulici JNA, već je postavljena vodovodna i kanalizaciona mreža. Nakon što bude izvršeno zasipavanje postavit će se kocke do Ispred gimnazije. Na nekim mjestima ulica će se proširiti kako bi se nesmetano mogao vršiti promet“. Do dana danasnjega zamisao o proširivanju ulice ostao je sanak pusti.

Promet na Vanjskom

Kako je već kazano kolni promet uduž grada odvija se jedino glavnim prometnicom današnjom Ulicom Stjepana Radića. Najveći problemi su se javljali na predelu Vanjski i to zbog uske ceste koja nije omogućavala normalan kolni promet u oba smjera. Zato su se dogadale povremene prometne nezgode unatoč malom intenzitetu prometa. Ipak do izgradnje nove ceste uz novu tržnicu trebalo je

čekati još desetak godina. Od cesta 1955. uređivana je glavna prometnica od bolnice prema Križu: „Uređuje se Cesta oslobođenja na dijelu od bolnice do novog naselja iza Križa u dužini od 900 metara. Na čitavoj toj dužini bit će postavljena emulzija tako da će i ovaj dio grada biti pošteđen od prašine, budući da je ovdje vrlo živ promet. Vrijedno je zabilježiti i rade na gradskoj obali. „Uskoro će se nastaviti radovi na daljnjem betoniranju ceste preko gradske obale. Predviđa se da će se cesta betonirati sve do uskog navoza za skelu kod PBD „Val“. Istdobno čitamo: „Radovi na izgradnji gradske obale u blizini ribarnice se u dalje nastavlju (...) sada se upravo postavlja nadmorski zid.“

„Užurbanje se nastavlja izgradnjom stadiona „Rade Končar“ (...) Za sada se vrši nasipavanje samog igrališta, kako bi još u toku travnja NK Šibenik mogao započeti s odigravanjem nogometnih utakmica“. U svezi s tim u „Šibenskom listu“ od 1. lipnja 1955. zapisano je: „Završeni su radovi na izgradnji nogometnog igrališta na stadionu „Rade Končar“. Isto tako sadašnje tribine su proširene za nekoliko stotina sjedećih mesta, tako da će one moći primiti oko 2000 ljudi. Pomoći teren i lakoatletska staza također će se izgraditi. Sada se upravo postavlja željezna vrata na ulazu u stadion.“

Most preko kanala

Ideja o izgradnji mosta preko šibenskog kanala nije novijeg datuma. Pedesetih godina aktualizirana je u svezi s izgradnjom Jadranske turističke ceste. Na šibenskom području dugo vremena nije bio definiran pravac ceste, a bilo je zagovornika da ona prelazi preko kanala svetog Ante: „Izgradnjom mosta preko kanala, pružaju se goleme mogućnosti (...) konfiguracija terena na tom području pruža jedinstvenu priliku za uređenje takove plaže uduž čitavog kanala, koja ne bi imala premca na Jadran (...) most bi pored svoje prometne uloge, bio i arhitektonska atrakcija prvog reda.“ Nedvojbeno je da bi most preko kanala bio atrakcija, ali i da današnje pozicije raduje što nije došlo do gradnje mosta. Naime, u vrijeme stihische izgradnje toga ne bi bio pošteđen ni kanal sv. Ante. Vjerojatno bi došlo do devastacije tog prostora. Ovakvo je neprilazna ljepota šibenskog kanala ostala sačuvana za nove naroštaje, koji će se možda odgovornije ponašati i imati više sluha za ljepotu prostora. Možda vrijeme za ogromnu atrakcijsku snagu kanala svetog Ante tek dolazi.

13. lipnja u novim prostorijama sa redovnim poslovanjem započela je šibenska filijala Narodne banke. Riječ je o zgradi gdje se danas nalazi Zavod za platni promet (bivši SDK) u neposrednoj blizini Gospe van Grada. Također su u perivoju ispred postavljene klupe.

(Sljedeći nastavak:
Prvi plan grada)



Snimak s jednog od gradilišta u Šibeniku iz 1955. godine

S onu stranu Vidikovca

Društvo drumom, mladež šumom

Da je povratiti mladenačku navrnost pa moći vjerovati u neki od svetih idealja, kao jednakost i bratstvo među ljudima, ako ne to ono makar u društvu proklamacije kao skrb za narod, skrb za obitelj, skrb za mladež... Ali, nakon ažurnog plijivanja po svim kriterijima prošlog društva, od kojih su neki ipak trajne vrijednosti, teško je prepoznati neku svetinju koju društvo zaista želi izgraditi i zaštititi.

U javnim nastupima društveno-političkih skorojevića, a i još aktualnih "starih mačaka", teško je prepoznati nešto više od grčevite želje da zadrže stecene društvene pozicije. Naustravljaju se zlorabiti ni nečije iskreno zlaganje oko ublažavanja tuge nesreće, pa sudjeluju kao društveni uglednici u javnim nastupima nemilice se razbacujući neodređenim frazama, npr. o suzbijanju narkomanije čije su najbrojnije žrtve medju mladima.

Mladež jest bandoglavci, ali u njoj je klica mudrosti i vrline, koju treba razviti. Vro je stara odgojiteljska mudrost: najdetovorniji odgoj je primjer, a primjer može biti dobar i loš. Da bi mladež izbjegla što više dodir za zlom, nekada je vjeroučiteljima preporučano da nam vrlinu približavaju primjerima kako treba postupiti. Ne da nam je udaljavaju nabranjeni onog što ne smijemo učiniti. Dobar odgajatelj je istaćena srca i mudrosti, i izbjegava osobno obraćanje preko medija, jer su zaガdeni menadžerima društvene hipokrizie.

Kako doživjeti javnu zabrinutost predsjednika Olimpijskog odbora Hrvatske radi porasta narkomanije, osim као krajnju površnost direktora HTV koja u jednom tijednu najmanje četiri dana emitira ili epizodu ili film o narkomaniji i kriminalu oko nje. Iz pačinjog zapomaganja ove dvije osobe zaognute jednim duhovnim plaštem, ne može se zaključiti da mladež glave, bombardirane dojmovidima s malog ekran-a, izvlače očekivani zaključak. Vjerojatno tatin sinovi mogu sebi dozvoliti malo egzibicionizma, koji će netko

kasnije pokriti; oni bez podrške i izglede vrše nezreo izbor ili-ili, a oni u sredini, neodlučni odgadaju izbor: napraviti napor prema gore ili potonuti. Zašto ih tako veliki broj učini loš izbor sigurno je razlog za društvenu zabrinutost, ali je sigurno i posljedica lošeg i licemjernog funkcioniranja društva.

Lokalni primjer: prije dvadesetak dana na lokalnoj radio stanici u emisiji i suzbijanju narkomanije sudjelovalo je i gospodin župan, koji je inače pedagog po struci. Svojom opravdanom zabrinutošću sigurno je mogao biti detovorniji u pedagoškom radu, nego što je to postigao sudjelovanjem u jednoj radio emisiji. Sigurno je i to da je kao predstavnik vlasti, tj. osoba s utjecajem na funkcioniranje mehanizama društva, odgovorniji od autora i čitatele članka za sljedeći događaj.

Jednog od ovih ludih novogodišnjih dana, u predvečerje u restoranu "Alpa" snifala je s kesama na glavi grupica mladića od 15 do 17 godina, naobjegled zbumbeni konobarića, trojice studenata i autora članka. U centru grada, u rano veče, javno, pored sve zabrinutosti javnosti. Očijenivši da im ne može skinuti kese s glave i ispljuskati ih, autor ovog članka napustio je restoran, pravdajući se pred sobom da uredno plaće porez iz kojeg se financiraju i čuvati javnog reda i mira. No, nekad davno prihvaćen odgoj da se sve ne može kupiti, očito ni red ni mir, prisilili su ga da razmišlja što to ne valja u tržišnom odnosu? Možda samo nastojanje da se roba što skuplje proda krije u sebi prevaru, jer njime kvalitetna roba postaje nedostupna a loša tržišno uspijeva. Ovaj relativni kriterij učišća se u sva mjerila, pa "društveni uglednici" buče, a odgajatelji šute, jer im omaločavajući tržišna vrijednost u društvu ne osigurava meritornost. Možda mladež intuitivno shvaća hipokriju kvalitete u društvu i kao mladež svudje u svijetu i u svim vremenima ne želi da je prihvati. Dok formulira, rasudi i smogne snage, možda se i izgubi.

"Tako je to u svijetu" i ne treba filozofirati. Društvo drumom, mladež šumom (često obrnuto), pa ako mislioci i stvaraoci u "tom svijetu" već i osudjuju "taj svijet", mi ostanimo tvrdoglavog dosljedni sebi i učimo "ponavljajući" iz drugih, a ne "u hodu" od drugih.

MELKIOR



NATJECANJE "ZNANOST MLADIMA" U ŠIBENSKOJ ŽUPANIJI

POČELE PRIPREME

Kako za natjecanje trebaju dobre i opsežne pripreme, one se već provode na razini svih škola Šibenske županije, a koliko će natjecatelja doći do najvišega ranga natjecanja, ovisit će u prvome redu o znanju koje učenici pokazuju na nižim stupnjevima natjecanja

Susrete i natjecanja "Znanost mladima '95" organiziraju i provode i ove godine Zavod za školstvo Ministarstva prosvjeti, kulture, informiranje, sport i tehničku kulturu Županije Šibenske, a koji će se održati tijekom ove školske godine. Program susreta i natjecanja "Znanost mladima" namijenjen je učenicima osnovnih i srednjih škola koji pokazuju zanimanje, sklonost i darovitost za prirodoslovno-matematičko područje. Njima se želi obuhvatiti što veći broj učenika i zainteresirati ih za bavljenje astronomijom, biologijom, fizikom, geografijom, kemijom i matematikom, bez obzira na to hoće li jedno od tih područja biti njihov životni poziv ili ne. Osim toga, ovim se aktivnostima nastoje uočiti daroviti učenici

koji se u nastavku školovanja mogu opredijeliti za prirodne, tehničke ili srodne znanosti. Posebno se želi da učenici sami otkriju i spoznaju svoje stvaralačke sklonosti i sposobnosti te da ovom djelatnosti ispunje svoj mladenački život radošću stvaranja i željom za visokim postignućima.

Prema programu ovogodišnje se natjecanje organizira na četiri razine: školskoj, općinskoj, županijskoj i državnoj. Učenici će se moći natjecati u predmetima: matematika, kemija, fizika, biologija, astronomija i zemljopis. Prema utvrđenome kalendaru školske natjecanja trebaju se održati do 4. veljače 1995. godine, dok će se općinska održati tijekom ožujka 1995. godine, županijska tijekom travnja a državna tijekom svibnja 1995. godine. Kako za

natjecanje trebaju dobre i opsežne pripreme, one se već provode na razini svih škola, a koliko će natjecatelja doći do najvišega ranga natjecanja, ovisit će u prvome redu o znanju koje učenici pokazuju na nižim stupnjevima natjecanja.

Nedavno je u cilju priprema i organizacije natjecanja formiran i županijski odbor: Živana Podrav, Vinko Bulat, Branka Vrančić, dječatnici Ureda za prosvjetu i kulturu te Ambroz Beneta, ravnatelj Osnovne škole "Tina Ujević" te je održan i prvi sastanak s nastavnici-cima-voditeljima pojedinih aktivita. S obzirom na tradicionalno dobre rezultate Šibenskih osnovaca očekivati je da će na svim natjecanjima nastupiti maksimalno dopušteni broj učenika.

V.B.

U POVODU IZLOŽBE 500 GODINA DRNIŠA

ANTIKA

Delmati se nisu mogli oduprijeti Rimljanim

Moglo bi se reći da era antike na ovim prostorima započinje dolaskom prvih rimskih vojnih postrojbi. Prvi put Rimljani su zarobili Delmatima 155—15. godine prije Krista, ali to se nije odvijalo na ovim prostorima. Intenzivnija rimska nazočnost započinje u vrijeme Cezarova konzulata, kada Delmati otmili liburnski grad Promonu i poražavaju rimsku vojsku koja je na njih bila upućena. Prema Apijanu, rimska vojska koja je pritekla u pomoć Liburnima u potpunosti je uništena.

48. godine prije Krista, na ovim prostorima, točnije pored delmatskoga Sinotiona (danas Balina Glavica), katastrofalno je poražen Aul Gabiniye, on sâm s nekolincinom svojih vojnika spašava se bijegom u Salona. Tom prigodom zarobljeni su brojni rimski ratni znaci.

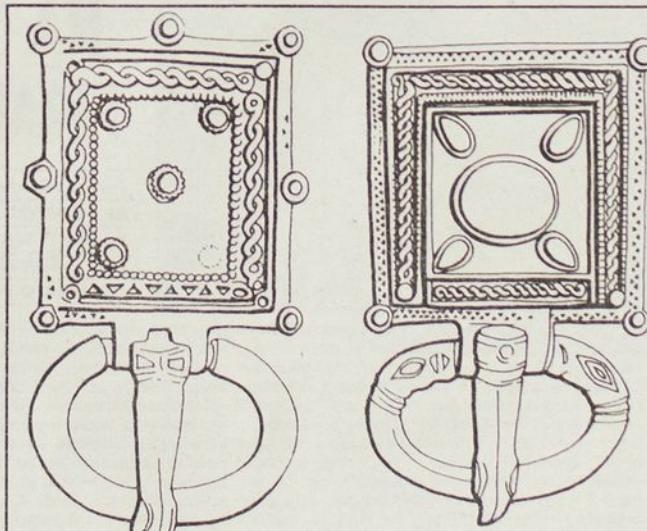
Tek je 34. godine prije Krista Oktavijan August pokrenuo rat protiv Delmata s ciljem da ih pokori. Svoje snage okupio je u Liburniji, s namjerom da pravili u srce delmatskoga teritorija, dionicom kasnije antičke ceste Burnum — Promona — Magnum (ranije delmatski Sinoton) — Andetrium — Salona. Znajući za vojni pohod koji se spremi, Delmati su formirali vojsku od preko 10.000 boraca, na čijem je čelu stajao njihov zapovjednik Verso. On je zapošteo Promonu, te se tu utvrdio koristeći prirodnu obranljivost mesta. Uvidjevši da je Verso na strate-

ški povoljnijem položaju, Oktavijan August vatkrom je iznenadio Delmate na isturenim položajima oko grada Promone. Postupnim stezanjem obruča oko grada, Delmati su ubrzali prisiljeni na predaju. Oktavijanu su se otvorili putevi prema unutrašnjosti delmatskog područja. Sljedeći centar koji mu se je našao na putu bio je Sinotonin, kojega je zauzeo i spasio. Zauzećem Sezovije, Oktavijan je privremeno uspio pacificirati ovo područje, ali ne zadugo. Predajom delmatske vojske u Promoni, uništenjem brojnih naselja, osobito Sinotonin, te iscrpljeni dugotrajnim rato-vima Delmati su klonili.

Posljednji put pokušali su zbaciti rimski vlast kada su se pridružili velikom pokretu pod vodstvom Batona. Taj ustanci trajao je od 6. do 9. godine poslije Krista. Posljednja velika bitka vodila je za delmatski Andetrium, kada se je Batona predao rimskom vojskovodji Tiberiju. Nakon svih ovih ratova, Delmati su na ovim prostorima i nadalje ostali najbrojnija etnička skupina, a kasnije se je i čitava provincija nazvala njihovim imenom. Premda su sluzili u rimskim vojnim jedinicama širom carstva, kao prokušani ratnici, i uza sve veće prodiranje tekovina rimske civilizacije, oni su veoma dugo očuvali domaću tradiciju i samosvijest. Romanizacija ovih krajeva provodila se je sus-tavno. Glavni nositelji ovoga procesa bili su rimski vojnici koji su bili smješ-

teni u obližnjem vojnom logoru u Burnumu. S njima su na ove prostore stizale i nove tekovine jedne visoke civilizacije, najmoćnije u tadašnjem svijetu, koja je širom tada poznatoga svijeta

ostavila duboke tragove. Domaće stanovaštvo dugo se je opiralo tom procesu, uspijevajući zadržati tradicionalne običaje, u prvom redu religiozne, ali se je s vremenom utopilo u taj nezau-



Ostrogotske pojase pojasne kopče iz Unešića (5.—6. stoljeće nakon Krista)

tavljiv proces. Rimski legionari stvorili su čvrsti podlogu jednom novome životu, koji se najbolje može posvjedočiti kulturno-povijesnim ostacima iz tog vremena.

Veliku ulogu u procesu romanizacije svakako su imale novoizgrađene ceste, osobito putni pravac BURNUM — PROMONA — MAGNUM — ANDETRUM — SALONA koji je ujedno bio i glavna arterija ovoga prostora, te komunikacije iz PROMONE prema RIDERU i SCARDONI.

Ovo područje, izuzetno bogato kulturnim nalazima, u prvom redu arheološkim, imalo je optimalne uvjete za razvitak poljodjelstva, stočarstva i zanatstva, a niz arheoloških lokaliteta i materijal koji potječe s njih najzornije nam o tome svjedoče.

Prvotni okvir ove izložbe zamišljen je kao tužan spomen na ratnom agresijom srbočetnika uništeni Muzej Drniške krajine. Na samom početku istraživanja, pa i prikupljanja kulturno-povijesne grade drniškoga kraja okvir su se proširili, a perspektiva produbila: u fokus su ulazili novi likovi i pojave bez kojih bi bilo nemoguće sagledati sve načine opstojanja ovoga kraja.

I na kraju posebno bih zahvalio Naši Desaboti i Regini Cezner za sverdrnu pomoć pri postavljanju ove izložbe.

(Kraj)

**IZMEĐU JUČER
I SUTRA**

»ŽUTA« OPASNOST

IZMEDU dva zla, putovanja s priljčno okrnjenom momčadi i kompromitirajućeg odustajanja od kineske turneje, vodstvo »Šibenika« odlučilo se za prvo, po njihovu mišljenju, manje zlo. No, rizik je, zbog moguće »žute« opasnosti, ostao visjeti u zraku. Kako se svega 16 igrača, od kojih se barem dvojica i sami čude kako su se našli u zrakoplovu, premostiti probleme s vremenskom razlikom, specifičnim kineskim jelovnikom, i, što je najbitnije, s manjom dužinom i snage apsolirati pet utakmica se suparnikom, spremnim da održe atletsku nogometnu lekciju Europskim?

Nemojte, međutim, misliti da su čelnici Šubićevca dvojbu lako preolimili. Među njima je i previše časnih ljudi, poput predsjednika Ivo Baice koji je dobrovoljno odustao od atraktivnog puta, da bi u turneji razmišljali isključivo sebično, kroz prizmu najsigurnijih, vlastitih interesa. Treball ste vidjeti njegovo lice ili slušati gласne dvojbe dopredsjednika Gojislava Krušića u trenucima, kada se prelamala končna odluka. Previđali su »više« interesu, zaštite imena kluba pa i šire, potisnuti su oni osnovni, športski. Jer, malo me tko može uvjeriti u tvrdnju kako se »kineska turneja predivno uklape u plan priprema za proljeće«. Toga su, te je dobro, najviše svjesni treneri Ivo Šangulin i Željko Maretic, koji su se šutke podredili tim »višim« interesima, napominjući tek potrebu da pronadu čudesnu formulu za uspešan rad u Kinu, kakvu ni čarobnjaci (ili čudaci) poput Ivića još nisu patentirali. Zato bili, štujući sve razloge »za« i »protiv«, čelinicima »Šibenika« preporučio da se postlige povratke iz Kine, jednakim žarom, kao što su se borili za mesta u zrakoplovu, založe za rešavanje gorućih problema stručnog štaba. Da im ne bi sutra ili preksutra palo napamet neki neugodni remi ili poraz objašnjavati isključivo »lošom taktilkom« ili »lošom izmenom« s klupom. Točnije, poslige povratke iz Kine odgovornost se u svim segmentima klupskog rada mora potencirati, ako se želi sačuvati privlačni »imidž«, koji je Ivić Matković ostavio Šubićevcu.

DRAŽEN BRAJKOVIĆ nije jesenost ostvario vruču želju da postane prvi trenerom košarkaša Šibenika, ali to nije ugrozilo njegov odnos prema Baldekinu, s kojim je vezan kao pupčanom vrpcom od najmlađih dana. Kao pionir, kadet, junior, prvotimac (op.p. sjedio je na klupi u Slavničevu doba) i trener. Sada je zapao da, kako on kaže, u šibenskoj košarci ostvari projekt, po kome je »Baldekin nekad prednjačio u Hrvatskoj, a danas, kad su ga svi kopirali, jedino ne živi u šibenskoj košarci!«

Brajkovićeva je tvrda zamisao da drugoglaša »Dalmagradnja« definitivno postane međusonicom na putu najnadeđnijih šibenskih košarkaša od kadetskih utakmica do seniorskog dresa. Pritom, Brajković nije ni nakraj pameti da se spomenuti klub odrekne takvih vrijednih momaka, kao što su Seper, Šikić i drugi, ali je ustrajan u zamisli da »Dalmagradnja« bude lišena zadnje primjese rekreacije.

Sve zamislieno Brajković ne može ni zamisliti bez Petra Dabre. I jedini razlog, što je zamisao našla prije novinama, nego kao tema razgovora uvaženog Dabre i Brajkoviću, leži u neuspjeloj potrezi za gospodinom Dabrom, koji je ne samo »alfa i omega« u klubu i svojoj firmi, već i šire. Iz našeg kuta, obojici željim uspješne pregovore!

IVO MIKULIĆIN

NOGOMET

ŠIBENIK PRVI PROBIO GRANICU »ISTOČNOG SVIJETA!«

Dvadesetčetveročlana nogometna ekspedicija »Šibenika« na čelu s počasnim gostom županom Šibenskim mr. Paškom Bubalom oputovala na daleki put u Kinu gdje će odigrati pet utakmica. Treneri Ivica Šangulin i Željko Maretic na raspolaganju imaju 16 igrača

Utorak, 10. siječnja, 10.30 sati: »Nažalost turneja nogometara Šibenika po Kinu definitivno propada«. Bile su to riječi Darka Šare koji se posebno angažirao u pripremanju turneje. Srijeda, 11. siječnja, 11.30 sati, Šibenčani su ipak oputovali na daleki put u Kinu. Osam moćnih sponzora u posljednji je trenutak doznačilo sredstva za kupnju zrakoplovnih karata na liniji: Zagreb — Frankfurt — Hong Kong. U autobusu za Zagreb i zrakoplovu do Hong Konga našli su se igrači: Mrčela, Jurjević (vratar), J. Bulat, I. Bulat, Žilić, Sunjić, Ivica, Maričić, Putnik, Vuković, Karabeg, Petrović, Bobanović, Živković, Bobanović, Suna-

ra. Igrače predvode treneri Ivica Šangulin i Željko Maretic. O njima će dodatno brinuti fizioterapeut Ivica Šunjić. S liste putnika za Kinu otpali su Ylli Shehu koji očekuje prinovu u obitelji, te Ibrahim Duro i Xhevdet

Muriqi koji nemaju hrvatsku putovnicu. U ulozi počasnog gosta na čelu šibenske nogometne ekspedicije našao se župan Šibenski, magistar Paško Bubalo. Na put u daleku Kinu krenuli su i dva klupska čelnika: Niko Štrkalj (dopredsjednik) i Zvonimir Skroza (član U.O.), direktor kluba Milivoj Boranić, te privrednik Darko Šare. Njima se u Zagrebu priklijusao predstavnik sponzora talijanske tvrtke »Errea« Željko Niš (Bjelovar). Predsjednik kluba Ivo Baica dožupan Šibenski u posljednji je trenutak otkazao put. Zbog »viših« interesa, odlazak Šibenčana u Kinu nema isključivo športski karakter. Po prvi put jedan hrvatski klub probija granice »tajanstvenog istočnog svijeta«. Zahvaljujući velikim naporima hrvatskog veleposlanika u Pekingu Andreje Kojakovića, Bubalo će obaviti niz bilateralnih razgovora s privrednicima Hong Konga, o mogućnostima kineskog ulaganja u šibensko gospodarstvo. Najavljen je i niz političkih kontakata. U isto vrijeme u Kinu već boravi izaslanstvo vlade RH na čelu s premijerom Nikicom Valentićem. Postoje velike mogućnosti da se Šibenčani u Hong Kongu susretnu s premijerom Valentićem i Vladimom skupinom. Od poduzimanja Baića doznamo podatak: »Uskoro će Šibenik posjetiti jedna poslovna delegacija iz Hong Konga.«

Smisao turneje osim u športskom i jest upravo u tome da mi ovatvarimo i druge kontakte. Da tamo promoviramo Grad Šibenik, Županiju Šibensku i našu državu Hrvatsku. Odlatak župana ima apsolutan smisao. To je potec koji se mora pozdraviti. Kina je jedan treći svijet u kojem živi gotovo trećina čovečanstva, svijet koji zna malo o Europi a o nama da ne govori. Prilik je da u Kinu dođemo u vrijeme boravka Vladimira Izsasianstva na čelu s Nikicom Valentićem predsjednikom Vlade. Dakle da se susret na razini vlasti i mi prezentiramo kineskoj javnosti.

Š.L. Kako je zapravo došlo do realizacije ideje da HNK »Šibenik« ode na turneju u Kinu i tko je za sve zaslužan?

— Ne mogu a da ne istaknem našeg člana uprave kluba, gospodina Darka Šare. On je daleko najzaslužniji za ovu turneju. A cijela turneja realizirana je zahvaljujući Hrvatskom veleposlanstvu u Pekingu i našem veleposlaniku, u glavnom kineskom gradu, gospodinu Andreju Kojakoviću. Učinjen je još jedan napor pa sada se sigurnošću mogu kazati kako će Šibenik i Županiju Šibensku uskoro posjetiti jedna poslovna delegacija iz Hong Konga. Tema razgovora bit će, naravno, mogućnost ulaganja u šibensko gospodarstvo — zaključio je Baica.

Š.L. Odlazak HNK »Šibenik« na 20-dnevnu turneju po Kinu nema isključivo športski karakter, Šibenik je zapravo prvi hrvatski klub koji probija tako kažemo »tajanstvene granice istočnog svijeta«?

— Mi smo gosti Ministarstva športa NR Kine. Apsolutno treba naglasiti da smo mi prva momčad iz Hrvatske koja gostuje u Kinu i od uspostave nezavisne i suverene RH. Praktički na nama je da uime cijele Hrvatske skrenemo pozornost Kine na šport iz Hrvatske i ne samo šport.

Š.L. U Kinu je oputovao i mr. Paško Bubalo župan Šibenski, to je prilik da se osim u športskom, značajni kontakti naprave i na bilateralnom planu?



Novi trijumf »Solarisa« nad »gosparskim« Jugom (12:10) u derbiju 5. kola VPH, potvrdio je nepobitnu istinu. U ovogodišnjem prvenstvu više nema nepriskosnovenih koji će poput »kazne-neskadrone« dijeliti lekcije iz vaterpola diljem hrvatskih bazena. Ovog trenutka tu u Šibeniku nitko ne može! Nije mogao dvostruki europski prvak Jadran Eurosplit (10:9), nije mogao »strašni« Jug, a otvoreno sumnjamo da će to moći i da najmoćnijih euromaćadi zagrebačka »Mladost-Dukat«. Na vrhu se nalazi tercet: Slobodna Dalmacija, Jug i Solaris sa po 8 bodova. I sada je definitivno jasno da je »Solaris« spreman za najveću kandidaturu, za finale

play-offa, što je gotovo noćna mora pojedinim čelnika vaterpolskog prvoligaša. No već danas (subota) sve bi želje morale biti potvrđene u bazu. Solaris ponovno dočekuje lidera, sada »Slobodnu Dalmaciju«. Po svemu sudeći »Solaris« koji je u ovom prvenstvu najavio »sumrak vaterpolских bogova« ugasiti će još jednu vaterpolsku »zvjezdicu«. Ako Šibenčani pobijede Splitane, u što nitko u gradu ne dvoji, onda će kolona desetorice u novoj vaterpolskoj hijerohiji nakon 6. kola izgledati sukladno šibenskim željama. Sa »Solarisom« na vrhu piramide!

B. ČUBRIĆ
(Snimio: R. GOGER)

VATERPOLO

SOLARIS NA VRHU PIRAMIDE?

Trenerski dvojac na kormili »Solarisa« Renje-Terzanović sigurno krče prolaž »Solarisu« ka vrhu hrvatskog vaterpola



ODLACI — DOLASI

BILIĆ NA ŠUBIĆEVČU KREČAK NA LAPADU

ŠIBENIK — Šibenska nogometna ekspedicija koja je u posljednji trenutak krenula na put u daleku Kinu bez Shehua (očekuje prinovu). Dure i Murića (nemaju hrvatsku putovnicu), ostaša je u zadnjem trenutku bez još dvoje putnika. Ivo Krečak koji je u četiri zadnje jesenske utakmice vrlo dobro zamjenio ozlijedenog Milu Petkovića, umjesto zrakoplovom u Hong Kong automobilom je krenuo put Dubrovnik:

— Teško mi je otići iz Šibenika, ali nisam mogao odbiti dobru ponudu Lapada. Mislim da mogu pomod i Dubrovčanima i sebi, a vrijeme je da se pobrinem za svoju budućnost — kaže Krečak. Drugi putnik koji je oputio s liste je mladi Hrvoje Ančić, napadac »Uskoka«, novo šibensko pojačanje. On ima problema s ispisnicom. Za razliku od njega, čini se da problemi s ispisnicom neće imati hajdukovac Joško Bilić, koji je bio u kombinaciji za Kinu, no nije se pojavio u dogovorenem vrijeme. Iz tabora Splitana stje vijest da će ovaj mladi i nadaren stoper, koji je uspješno nosio dres »Šibenika« protoklog proljeća, ponovno Šubićevac, a što je i njegova želja.

B. ČUBRIĆ

KOŠARKA ŠIBENSKA »SREĆA« ZOVE SE »CIBONA«

— Rulet-sreća htjela je da Šibenčani protivnika u 1. kolu BiH lige košarkaša, završnice prvenstva, dobiju najjaču hrvatsku momčad, zagrebačku Cibonom. Ždrijebanje parova za 1. kolo koje se igra u subotu 21. siječnja obavljeno je »uživo« u televizijskoj emisiji »Arena« uz nazočnost predsjednika CROBE Ante Teskere. U medvjremenu Šibenčani su nakon uspješno održane prve prvenstvene etape u plasmana u BL, mir i privremeno učišće pronašli na sunčanom Hvaru. U ambijentu luksuznog hotela »Amfora« Šibenčani će se do 17. siječnja (utorak) na Hvaru pripremati za nastavak prvenstva, odnosno za što dostojniji sudar s hrvatskim košarkaškim »gigantom« Cibonom!

(Snimio: V. Polić)



SVIM ŠIBENSKIM ŠPORTSKIM RADNICIMA I ŠPORTAŠIMA, KOJI USPJEŠNO BRANE UGLED GRADA I ŽUPANIJE, TE ČLANOVIMA ANSAMBLA "BONACA", KOJI O ŠIBENIKU I ŠIBENSKOM KRJAU PIVAJU I ĆAKULAJU PO SVITU, SVE NAJBOLJE U NOVOJ GODINI ŽEUI ŠIBENČANIN ANTE KNEŽEVIĆ S KORZIKE

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
Distribucijsko područje »ELEKTRA
ŠIBENIK«
Ulica Ante Šupuka br. 1
59000 ŠIBENIK

Na temelju odluke Upravnog odbora HEP-a d.d. Zagreb, od 21. studenoga 1994. godine, Distribucijsko područje »Elektra Šibenik« objavljuje

JAVNO NADMETANJE

- Osobnog vozila ZASTAVA 750, godina proizvodnje 1981., u nekompletom i neispravnom stanju, početna cijena 750,00 kn,
- Osobnog vozila 126 PGL, godina proizvodnje 1987., u nekompletom i neispravnom stanju, početna cijena 1.500,00 kn,
- Osobnog vozila 126 PGL, godina proizvodnje 1988., u nekompletom i neispravnom stanju, početna cijena 1.800,00 kn,
- Kombi vozila IMV 1600, godina proizvodnje 1983., u nekompletom i neispravnom stanju, početna cijena 1.800,00 kn,
- Metalne kase — veće, početna cijena 1.000,00 kn.

Javno nadmetanje održat će se dana 19. siječnja 1995. godine, s početkom u 10,00 sati u poslovnom prostoru DP »Elektra Šibenik« u Bilicama, Dubrava bb, po sistemu »videno-prodano«.

— Razgledavanje vozila, odnosno kase (u daljnjem tekstu sredstava), može se obaviti 18. siječnja 1995. god. u vremenu od 10,00 do 14,00 sati i 19. siječnja 1995. god. u vremenu od 8,00 do 10,00 sati.

— Pravo nadmetanja imaju sve pravne i fizičke osobe, koje polože jamčevinu u visini od 10% od početne cijene sredstava za koje su zainteresirani.

— Sudionici u nadmetanju uplaćuju jamčevinu u gotovom na blagajni DP »Elektra Šibenik« ili na žiro-račun br. 34600-604-21 s naznakom za »javno nadmetanje«.

— Porez na promet plaća kupac.

— Plaćanje razlike između iznosa položene jamčevina i postignute cijene izlicitiranog sredstva, kupac uplaćuje prije preuzimanja, na blagajni DP »Elektra Šibenik«.

— Kupljeno sredstvo kupac je dužan preuzeti odmah, u protivnom će se smatrati da je odustao od kupovine, pri čemu gubi pravo na jamčevinu.

— Organizacija i trošak opreme kupljenih vozila, padaju na teret kupca, a za slučaj potrebe utovara, DP »Elektra Šibenik« će osigurati dizalicu.

— Ostali sudionici mogu podići jamčevinu u roku od 7 dana od dana održavanja javnog nadmetanja, u protivnom gube pravo na jamčevinu.

— Prilikom nadmetanja najmanje moguće podizanje cijene je 50,00 kn.

TEHNIČKA ŠKOLA ŠIBENIK

Ante Šupuka 31

Na temelju članka 47 Zakona o srednjem školstvu (N.N. 19/92), a u svezi s člankom 13 Pravilnika o srednjoškolskom obrazovanju odraslih Tehničke škole u Šibeniku, objavljuje se

NATJEČAJ

za upis polaznika srednjoškolskog obrazovanja odraslih odnosno pre-kvalifikacije i to:

- u području rada STROJARSTVA za zanimanja
 1. STROJARSKI TEHNIČAR
 2. STROJARSKO-TEHNOLOŠKI TEHNIČAR
- u području rada ELEKTROTEHNIKE za zanimanja
 1. ELEKTROTEHNIČAR
 2. TEHNIČAR ZA ELEKTORNIKU

Za svako navedeno zanimanje upisuje se po 10 polaznika.

Pravo na upis imaju osobe iznad 15 godina života, koje su završile osnovnu školu i nemaju status redovnog učenika.

Kandidati za polaznike uz prijavu na natječaj trebaju priložiti:

- rodni list
- domovnicu
- sve svjedodžbe o prethodno završenom obrazovanju

Rok za prijavu kandidata je do 21. siječnja 1995. godine.

Izbor kandidata provodi komisija koja će rezultate izbora objaviti na oglašenoj ploči Škole u roku od 8 dana od dana odluke.

Prijave se podnose na adresu Tehničke škole — Šibenik, A. Šupuka 31.

Sve ostale informacije u svezi s natječajem mogu se dobiti na telefon 32-442 i 32-074.

MALI OGLASI Tel. 35-600

IZNAJMLJUJEM stan površine 100 četvornih metara pogodan za stanovaњe i poslovni prostor. Također iznajmljujem prizemlje površine 60 četvornih metara s velikom terasom i tri garaze pogodno za poslovni prostor. Javili se na telefon 27-758 III na adresu: Ivana bana Mažuranića broj 48, na Šubićevcu.

IZNAJMLJUJEM poslovni prostor površine 220 četvornih metara za telefon i sanitarnim čvorom. Objekt je u Ulici kralja Zvonimira broj 125, uz glavnu cestu. Mogući je pristup svim vrstama vozila. Ponude na telefon 33-172 i 32-169 tijekom cijelog dana.a

MUŠKARAC srednjih godina traži žensku osobu oko 40 godina isključivo radi braka. Telefon 43-864.

PRODAJEM kamion »Ford Kargo 711«, proizveden 1984. godine, potpuno sreden s mobilom i »Renault 21«, proizveden 1987. godine, u odličnom stanju, ima klima uređaj, na benzlin, plin i mobil. Javiti se na telefon 29-194 i 26-219.

— STOLAR KV stolar, 12 mjeseci radnog iskustva

— 1 izvrš. na neodred. vrijeme ROK OGLASA: 19. 1. 1995.

— IVA PLAST Morinjski put bb, ŠIBENIK

— EKONOMIST VSS ekonomski fakultet, 12 mjeseci radnog iskustva ili bez radnog iskustva

— 1 izvrš. na neodredeno vrijeme ROK OGLASA: 19. 1. 1995.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje DIREKCIJA ZAGREB, Margaretska 3

— RUKOVODITELJ PODRUČNOG UREDA ZAVODA U ŠIBENIKU

— 1 izvršitelj pravni, ekonomski ili medicinski fakultet, 3 godine radnog iskustva, položen stručni ispit. ROK OGLASA: 17. 1. 1995.

U SJECANJE

Dana 17. siječnja 1995. godine načrava se deset godina od smrti našeg dragog, nezaboravnog supruga, oca, đeda i sveka



KREŠE MILETE (KRILE)

Sjećamo Te se s ponosom i ljubavlju.

Tvoji najmiliji: supruga Zita te si novi Marko i Joško s obiteljima

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

SLOBODNA RADNA MJESTA

— IZGRADNJA d.d. ŠIBENIK

- dipl. inž. građevine
- bez radnog iskustva
- 1 izvrš. na odred. vrijeme — pravnik

ROK OGLASA: 19. 1. 1995.

— STOLARSKA RADIONICA MATE GOJANOVIC

KRALJA ZVONIMIRA 61 ŠIBENIK

ŽUPANIJSKI VREMENILOV:
SIJEČANJ 1965. GODINE

OTVORENO PISMO ŠIBENSKOG »VINOPLODA«

»Radni ljudi šibenske komune, kao i čitave jugoslavenske zajednice, našli su se u prvim danima nove godine u razdoblju još jedne značajne društveno-političke aktivnosti: riječ je o predočenim Izborima, koji će se održati na svim nivouma od općine do Federacije. Iz tog prolazi da će naši radni ljudi — na bilo kojem poslu se oni našli — biti neobično zainteresirani da se u nove organe predstavnicih tijela biraju oni ljudi iz njihove sredine ili izvan nje koji su se već isticali i koji se ističu aktivnim i samoprijegornim radom na razvijetu socijalističkih društvenih odnosa, jer će samo takvi drugovi biti sposobni da na sebe preuzmu teret odgovornosti za daljnji, još snažniji i kompletniji napredak svega onoga što smo do sada, ponekad i uz odricanje, postigli. Samo će oni koji imaju cijelovit osjećaj odgovornosti i koji se zalažu za oživotvorene principi i programa socijalističke izgradnje u Ustava SFR Jugoslavije moći odgovoriti na novinu dužnostima. Tako piše u uvodniku »I predlagat ćemo i birati među nama najbolje, što ga je »Šibenski list« od 6. siječnja 1965. godine objavio na upadljivom mjestu svoje naslovne stranice. Uvodnik je djelo glavnog i odgovornog urednika rečenog glasila Josipa Grbelje. U društvenopolitičkom rubrici lista nalazimo na vijest da će na javnoj tribini »Srijedom u 7.« gostovati Nikola Sekulić-Bunko i održati predavanje na temu: »VIII. kongres SKJ i kultura i obrazovanje«. Dopisnik iz Dmila Josip Zagorac razgovarao je s Antom Baraćem, žiteljem Unešića, o tome kako je rečeni Ante doživio atmosferu na VIII. kongresu jugoslavenskih boljševika. Kaže: »Sjedio sam u blizini nekih delegata iz Makedonije. Razliku u jeziku nismo ni opažali. Sjedinjavali su nas isti problemi nerazvijenih krajeva i silno prilaženje njihovu rješavanju. A tek prijem u zgradu Saveznog izvršnog vijeća! Nikad se ne bih nadao da će mi se pružiti prilika da dođem u blizinu naših najviših rukovodilaca, da im stisnem ruku, da porazgovaram, s njima bar riječ, dvije. A evo čak smo se i slikali zajedno, imam i njihove autograme.«

U rečenoj rubriki zanimljivo je i otvoreno pismo što ga je savjet radne organizacije »Vinoplod« uputio Skupštini općine Šibenik a u kojem se pledira da Skupština općine Šibenik posveti dužnu pažnju tom kolektivu e da bi se odstranile »rupe« u proizvodnji i organizaciji. Čita se: »Pozakalo se da nije dovoljno gajiti nade, nešto željeti, imati dobre planove i programe, već da treba poduzimati i praktične mjeru, akcije.«

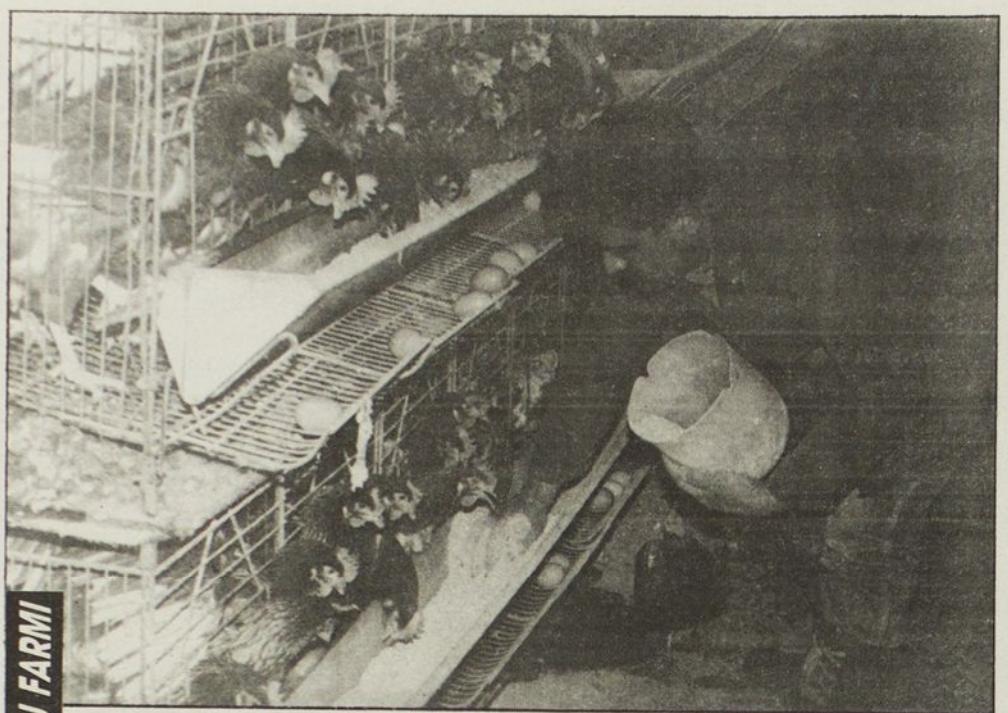
Obojena metalurgija, saobraćaj i turizam glavne su trase šibenskog privrednog napretka. Tako bi se dalo zaključiti »snimanjem« sedmogodišnjeg plana razvoja: planira se, među ostalim, Izgraditi nova elektrotila kapaciteta 60 tisuća tona godišnje, izvršiti će se, nadalje, modernizacija i proširenje valjaonica na 50 tisuća tona proizvoda godišnje, proizvodnja ferolegura povećat će se od 24 tisuće na 48 tisuća tona, a proizvodnja anodnih masa i elektroda porast će na 37 tisuća tona. U turističke objekte investirati će se (samo u prvo vrijeme) više od 300 milijuna dinara, do 1970. godine elektrificirati će se 90 posto domaćinstava, a 80 posto naselja bit će snabdjeveno pitkom vodom. Dopisnik iz Kistanje, marijiv prosjekni radnik Boško Pekić, piše jednu raritetnost o tamošnjem poduzeću »Kistanje«: Imo ukupno pet zaposlenih, od kojih su dva radnika a tri rukovodilaca! U razglasom broju »Šibenskog lista«, u njegovoj privrednoj rubriki, opširnim pregledom predstavljena je Tvorница elektroda i ferolegura, pa tako, me-

du inim, dozajemo da je čak 7 milijuna dinara utrošeno za individualnu stambenu izgradnju, te da je u izgradnju sportskog centra »uloženo« oko 20.000 radnih sati — to je bio doprinos blizu pet tisuća omladina, akcija, ne samo omladina TEF-a, već i Gimnazije, Tehnološko-metališke škole, Srednje medicinske, Učiteljske škole i Škole učenika u privredi. U kulturnoj rubriki »Šibenskog lista« od 6. siječnja 1965. godine velik je članak o radu Radničkog sveučilišta. Iz tog napisa saznajemo da je u to vrijeme izuzetno zanimljiv, predavačima »promičbeni« i tematikom »sa svih strana« (urednik joj je bio Branko Belamaric) javnu tribinu »Srijedom u 7.« posjetilo 560 građana. U okviru Radničkog sveučilišta djelovala je i Politička škola sa 25 polaznika, te tzv. Viša radnička škola — u to vrijeme samo trećim semestrom bilo je obuhvaćeno 28 Šibenčana. Tu je i razgovor s Emicom Begom, tajnicom društva »Naša djeca«. Domagoj Livić donosi zanimljiv napis o nazivima mjeseci, onako kako su ih nazivali Hrvati, Česi, Poljaci i Slovenci. Pod naslovom »Jesmo li drukčiji od ondašnjih Šibenčana« govori se o putopiscima Fortisu i Jacksonu — Albert Fortis izdao je 1774. godine putopisne bilješke pod naslovom »Put po Dalmaciju«, a svoja zapažanja također s puta po južnoj Hrvatskoj Jackson je tiskao u Oxfordu 1887. godine pod naslovom »Dalmatia, the Quarnero and Istria«. U vrijednom napisu »Riječ je o kadrovima- Boris Kralj lucidno sećira tadašnju (u nekim slučajevima kampanjsku), pa stoga i promašenu gledi stvarnog znanja) pomamu za kadrovima. Čitamo: »U ovo »nerazvijeno« doba može se stvarati superuniverzalne stručnjake, to jest da svaki radnik može raditi u svim djelatnostima: prosvjetni radnici — kao privrednici, privrednici u prosvjeti, inženjeri poslove ekonomista, ekonomisti poslove pravnika, pravnici poslove daktilografa, daktilografi poslove bolničara itd. — sve dok se ne iscrpi popis na nomenklaturi zanimanja.«

Sire područje Šibenika relativno je dobro zastupljeno u naznačenom broju »Šibenskog lista«. Dopisnik iz Drniša, istaknuti prosvjetni radnik Josip Zagorac, piše sa sjednice Općinskog odbora Socijalističkog saveza (glavni govornik bio je Ivica Pamuković, predsjednik rečenog odbora), a tu je i članak o Radničkom sveučilištu u Drnišu, o kojem je raspravljano na sjednici tamošnjeg Savjeta za prosvjetu (govorili su medu ostalim, Ante Kasap, Mile Dušić i Milan Velić), pa saznajemo da su elektrificirane cijeli Kričke — »elektrifikacijom« cijeli Kričke i Ružića skoro sva sela u Petrovu polju bit će elektrificirana. Andrija Matković javlja da su u Kninu delegati VIII. kongresa SK Jugoslavije (Ivica Lača, Mirko Snobad i Čedo Marić) iznosili svoje utiske s tog skupa jugoslavenskih boljševika, te da je održan sastanak radi akcije za susbjivanje žutice u Kninu (tom skupu prisustvovao je i Miljenko Sutić), da je na godišnjoj skupštini Sportskog ribolovnog društva »Krka« za predsjednika izabran inž. Nikola Gamberić itd.

U sportskoj rubriki Dragan Korda najavljuje početak priprema nogometnika »Šibenika« (Sirković, Višić, Marenci, Grgić, Friganović, Žepina, Miličević, Stošić, Perasović, Marinčić, Reilić, Orošnjak, Stanišić, Šupe, Špirjan, Grubić i Živković), javlja se o gostovanju Dinama «u čijim redovima igraju i dva Šibenčana, Jerković i Rora», a čitamo i to da je Ante Širković u anketi »Slobodne Dalmacije« proglašen najboljim vratarom.

(Nastavlja se) J. VESELIĆ



Pi pi koke moje, meni daje jaje svoje

POSJET JEDNOJ FARMI

UŽITAK I DOBIT

Svega desetak kilometara udaljenom od Šibenika u zaseoku Škugor nalazi se farma — poduzeće za proizvodnju i prodaju jaja, vlasništvo obitelji Čular. Pored Prižbe ovo je za sada prva i najveća registrirana privatna farma na cijelom području Županije Šibenske. Postojanje za sada jedine privatne farme bio je i povod posjeta obitelji Čular koju smo zatekli u obavljanju svakodnevnih poslova: hranjenja, čišćenja, skupljanja jaja, nabavljanja hrane i prodaje jaja kako u vlastitom domu tako i na šibenskoj tržnici. To je tek malo dio uobičajene svakodnevice Nebojše i Dragice Čular. — Ništa to ništa, ističe Nebojša s osmijehom na licu, sada već prekaljeni peradar kako on kaže — Jer najteže je bilo početi. S nostalgijom se prisjeća svojih prvih početaka, svoje ljubavi prema životinjama kada je zajedno sa svojim djedom hranio stoku. »Ništa mi nije bilo teško jer sam već kao maleni dječak uživao zajednički s djedom hraniti i brinuti se o stoci, premda tada ništa nismo imali farmu već samo nekoliko domaćih životinja koje su u meni probudile ljubav za ovaj plemeniti posao«. Ta ljubav Nebojšu nije napustila ni do dana današnjeg, a kako bi i mogla kada je Nebojša već kao osnovac na natjecanju iz agrobiologije osvojio prvo mjesto i tako postao prvakom bivše općine Šibenik. Zatim su uslijedila republička natjecanja gdje je Nebojša poluciо izuzetno dobre rezultate. »Iako se u školi nisam opredijelio za zvanje poljoprivrednika, kao ni moja žena, ipak smo odlučili zbog izuzetno jake volje, želje i ljubavi prema životinjama sagraditi farmu za uzgoj peradi. Prije deset godina, kazuje Nebojša, zajedno sa suprugom, a uz pomoć roditelja odlučili smo napraviti nešto konkretno pa smo tako izgradili objekt koji je do dana današnjeg doživio puno promjena kako u veličini tako i u broju koka nesilica.«

Sada Nebojšina farma obuhvaća prostor od sedamdeset tisuća četvornih metara, broji tisuću komada koka,



Najomiljeniji posao Dragice Čular je skupljanje jaja

nesilica poznate i kvalitetne engleske vrste hiseks braun. »U početku sam se bavio tovom plitlja, a sada sam se preorientirao na uzgoj koka nesilica. Sa prvih sto komada nesilica krenuo sam na tristo, pa na petsto sve do današnjih tisuću komada.« Tisuću komada nesilica iziskuje veliki trud, intenzivan rad, stalnu prisutnost te dosta održanja, ali Nebojša po tko zna koji put ističe »ništa to ništa ako čovjek uistinu voli ovaj posao iako mu se u potpunosti preda. Ovo je možda velik broj koka nesilica s obzirom na to da žena i ja sam posao obavljamo sami, no bio sam svjestan avanture u koju se upuštam jer hrana je danas skupa, a kupovna moć ljudi drastično opala. Ništo mi žao jer ipak sam ostvario svoj davno željeni san.«

Ratne neprilike nisu zaobišle nikoga pa tako ni obitelji Čular kojoj je granata za vrijeme bombardiranja Dubrave uništila veći dio farme. »Granata koja je palila svega pet metara od farme i uništila opremu, krov i stakla te pobila dvije stotine koka, kazuje nam Nebojša, nije nas poko-

lebalu u ostvarenju cilja da opet nabavimo izgubljeno i da nastavimo s proizvodnjom koja se sada doslovce kreće na pokrivanju troškova. Uz veliku ljubav čovjek mora ulagati i u tehnologiju kako bi mogao napredovati. Uz kredit Jadranseke banke od 20 tisuća DEM Nebojša je uspio koliko-toliko postojeću farmu ospozbiti za rad. Obratio se Nebojša prije točno godinu dana i u Sekretarijatu za poljoprivredu te podnio zahtjev za dodjelu kredita, ali do danas nije dobio odgovor, a kamoli kredit. Želja i planova obitelji Čular ima puno jer imanje obuhvaća sedamdeset tisuća četvornih metara na kojem bi Dragica i Nebojša, uz adekvatan kredit, proširili farmu na deset tisuća koka nesilica tim više što bi bilo kako kažu »konkretniji na tržištu, jer bi jaja bili jeftinija, a šverc koji cvjeta na tržnici bio bi analiran«, ističe Dragica, koja je svjedočila preprodaje prodajući na tržnici svoja jaja po cijeni od osamdeset lipa. »Zadovoljni sam kaže nam Dragica, imamo svoje stalne kupce, ljudi su zadovoljni i cijenom i kvalitetom proizvoda. Obitelj Čular je uigrana tandem, Nebojša se bavi proizvodnjom, a Dragica prodajom, nikada nisu imali problema ni s kokama a do sada ni s ljudima. Za sve što je potrebno za farmu brine se sama obitelj bez čije pomoći osim što se neponakad mora savjetovati s veterinarom kako bi bili sigurni da su koke zdrave. Budući da je u trenutku našeg posjeta obitelji Čular stigla hrana za koke nesilice kamionom iz Metkovića bili smo prisiljeni prekinuti naš posjet uz iskrene želje da će Nebojša i Dragica ostvariti svoje želje, a Županija Šibenska zajedno sa Sekretarijatom za poljoprivredu imati više sluga da ovakvim zaljubljenicima peradarstva, posebice mladim ljudima kao što je ova obitelj, pruži puno više potpore.«

Suzana BOJIĆ
(Snimio: V. POLIĆ)



S puno ljubavi ništa nije teško pa ni nošenje vreća